

Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2023

 Pensioenfonds SNS REAAL

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Ontwikkelingen 2023 en vooruitblik 2024	3
3. Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen	6
4. Uitsluitingsbeleid	9
5. Stembeleid	13
6. Engagementbeleid	18
7. Impactbeleggen & maatschappelijke impact	21
8. Duurzaamheidskenmerken in de beleggingsportefeuille	26
9. Transparantie Beleggingsportefeuille	32
Bijlage 1 – Principes van het UN Global Compact.....	33
Bijlage 2 – Uitsluitingslijst per criterium (toegepast op mandaten).....	34

1. Inleiding

Fijn dat ook u geïnteresseerd bent in ons ESG-Jaarverslag over 2023. Dit verslag geeft u een uitgebreid overzicht van de stappen die wij het afgelopen jaar hebben gezet op het gebied van duurzaamheid, verantwoord beleggen en maatschappelijke impact. 2023 was een jaar van significante vooruitgang en strategische aanpassingen, naast de inspanningen die de implementatie van de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen (WTP) met zich meebrengt.

In ons streven naar een duurzamere toekomst voor de wereld hebben wij belangrijke beslissingen genomen, zoals de uitbreiding van ons landenbeleid waardoor het nu ook van toepassing is op bedrijfsobligaties en aandelen waarbij de overheid een meerderheidsbelang heeft. Dit versterkt onze inzet om duurzaamheid zowel nationaal als op bedrijfsniveau te bevorderen.

Een andere grote stap was de vermindering van onze allocatie naar aandelen in opkomende markten. Alhoewel geïnitieerd door een strategische heroverweging van de rendementsverwachtingen van opkomende markten, heeft ook het gebrek aan duurzaamheid van opkomende markten daarbij een rol gespeeld. Deze beslissing heeft geleid tot een aanzienlijke vermindering van afvalproductie en waterverbruik, wat bijdraagt aan onze bredere ecologische doelstellingen. Ook hebben we transities doorgevoerd naar meer duurzame fondsen binnen zowel de High Yield als Obligaties opkomende markten, waarmee we onze ecologische voetafdruk verder verkleinen en duurzame economische ontwikkeling ondersteunen.

Met trots kijken we als bestuur terug op wat we in 2023 hebben bereikt. Deze stappen weerspiegelen onze diepgaande inzet voor duurzaamheid en verantwoord beleggen. Wij blijven ons inspannen om de doelstellingen en aspiraties van onze deelnemers op het gebied van ESG te verwezenlijken, met een voortdurende focus op het creëren van positieve impact op zowel de pensioenen van onze deelnemers als de samenleving en het milieu, zonder daarbij de rendementsverwachting te verlagen.

Namens het Bestuur,

Margreet Oostenbrink
Voorzitter

2. Ontwikkelingen 2023 en vooruitblik 2024

In 2023 heeft Pensioenfonds SNS REAAL aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van verantwoord beleggen. Hoewel de implementatie van de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen (WTP) de nodige aandacht heeft geëist, heeft dit slechts een lichte afleiding gevormd van de voortdurende verduurzaming van de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds heeft diverse stappen gezet om de duurzaamheid van zijn beleggingen te versterken, en tevens de transparantie op dit gebied te vergroten. Pensioenfonds SNS REAAL blijft streven naar verdere verbetering, ondanks de afnemende meeropbrengsten en de toenemende inspanning die vereist is.

Aanpassingen beleggingsportefeuille

Landenuitsluitingsbeleid voor aandelen, staats- en bedrijfsobligaties

Een andere belangrijke ontwikkeling was de aanpassing van het landenuitsluitingsbeleid, dat nu van toepassing is op zowel aandelen, staatsobligaties als bedrijfsobligaties waarbij de overheid een (meerderheid)belang heeft in het bedrijf. Dit beleid houdt in dat financiële producten van landen en bedrijven die niet voldoen aan bepaalde duurzaamheidscriteria worden uitgesloten van de beleggingsportefeuille. Door deze uitbreiding wil het pensioenfonds niet alleen bijdragen aan de stimulering van duurzame praktijken op nationaal niveau, maar ook binnen bedrijven waarin overheden een aanzienlijk belang hebben. Hiermee vermindert het pensioenfonds het risico van beleggingen in landen en bedrijven met slechte duurzaamheidsrecords en bevordert het een bredere acceptatie van duurzame bedrijfs- en overheidspraktijken.

Duurzame transitie in high yield en obligaties opkomende markten

Het pensioenfonds heeft ook transitie naar meer duurzame fondsen doorgevoerd binnen zowel de High Yield als Obligaties opkomende markten. Deze transitie is gericht op het verminderen van de ecologische voetafdruk van de portefeuille en het bevorderen van duurzame economische ontwikkeling in opkomende markten. Door te investeren in fondsen die duurzame initiatieven ondersteunen, draagt het pensioenfonds bij aan een bredere maatschappelijke transitie naar een duurzame economie.

Verlaging allocatie naar aandelen opkomende markten

Een andere verduurzamingsstap die Pensioenfonds SNS REAAL in 2023 heeft genomen, is de verlaging van de allocatie naar aandelen in opkomende markten. Ondanks dat deze stap is geïnitieerd door een strategische heroverweging van de rendementsverwachtingen van opkomende markten, hebben gebrek aan duurzaamheid van opkomende markten ook een belangrijke rol gespeeld bij deze heroverweging. Deze strategische beslissing heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering op het gebied van afvalproductie en waterverbruik binnen de beleggingsportefeuille. Door de allocatie naar deze markten te verminderen, kon het pensioenfonds zijn ecologische voetafdruk verder verkleinen. Dit heeft geresulteerd in een vermindering van de negatieve milieu-impact van zijn beleggingen en heeft bijgedragen aan de bredere doelstelling om een duurzamere en meer verantwoordelijke beleggingsstrategie te volgen. De vermindering van afvalproductie en waterverbruik benadrukt het succes van deze maatregel en het voortdurende streven van het pensioenfonds naar milieuvriendelijke beleggingspraktijken.

Beeld- en oordeelsvorming

Verkenning gesprekken over impactbeleggen

In 2023 heeft Pensioenfonds SNS REAAL ook de eerste stappen gezet in impact beleggen door initiële meetings te houden met XIG-Imprint, een industrie leidend institutioneel impact investeringsbedrijf dat onderdeel is van Goldman Sachs Asset Management (GSAM), onze fiduciair manager. Tijdens deze meetings werd diepgaand nagedacht over hoe impactoverwegingen kunnen worden geïntegreerd naast de rendement verhogende argumenten voor private beleggingen. Samen met Imprint verkent het pensioenfonds manieren om niet alleen financieel rendement te genereren, maar ook een meetbare positieve impact te hebben op de samenleving en het milieu. Dit omvat het identificeren van

investeringskansen die bijdragen aan duurzame ontwikkeling, sociale inclusie, en milieuverbetering. Deze samenwerking benadrukt het streven van Pensioenfonds SNS REAAL om een leidende rol te spelen in de verschuiving naar meer verantwoorde en impactvolle beleggingsstrategieën.

Toepassing van groene of grijze benchmarks

Een belangrijke discussie in 2023 betrof het gebruik van Groene versus Grijze Benchmarks. Het pensioenfonds heeft actief deelgenomen aan deze discussie en heeft uiteindelijk besloten om groene benchmarks op te nemen in de verslaggeving van de performance. Deze stap onderstreept het engagement van Pensioenfonds SNS REAAL om duurzaamheid te integreren in al zijn beleggingsactiviteiten. Door het gebruik van groene benchmarks wordt niet alleen transparantie bevorderd, maar wordt ook de nadruk gelegd op de lange termijn impact van duurzame beleggingsstrategieën.

Afnemende meeropbrengsten verdere verduurzaming

Hoewel Pensioenfonds SNS REAAL vastbesloten blijft om zijn beleggingsportefeuille verder te verduurzamen, wordt erkend dat de meeropbrengsten van verdere verduurzaming afnemen. Verdere verduurzaming vereist bovengemiddelde inspanningen van het pensioenfonds, zowel in termen van tijd als middelen. Desondanks blijft het fonds zoeken naar nieuwe mogelijkheden en strategieën om duurzaamheid verder te integreren in zijn beleggingspraktijken.

Trots op bereikte resultaten

Tot slot is Pensioenfonds SNS REAAL bijzonder trots op de bereikte resultaten in 2023. De genomen stappen weerspiegelen een diepgaande inzet voor duurzaamheid en verantwoord beleggen. Het pensioenfonds blijft zich inzetten voor het creëren van een positieve impact op zowel de samenleving als het milieu, terwijl het tegelijkertijd streeft naar stabiele en verantwoorde financiële rendementen voor zijn deelnemers. 2023 was een jaar van vooruitgang op het gebied van verantwoord beleggen voor Pensioenfonds SNS REAAL. Ondanks de uitdagingen en de complexe balans tussen regelgeving en verduurzaming, heeft het fonds belangrijke stappen gezet in de richting van een duurzamere beleggingsportefeuille. Met een duidelijke visie en een sterke inzet blijft het pensioenfonds werken aan de verdere verduurzaming van zijn beleggingen, trots op wat er al bereikt is en vastberaden om in de toekomst nog meer impact te maken.

Vooruitblik 2024

Vooruitkijkend naar 2024, staat Pensioenfonds SNS REAAL voor een jaar vol kansen en uitdagingen in ons streven naar verdere verduurzaming en verantwoord beleggen. De implementatie van ons huidige ESG-beleid, binnen het kader van de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen (WTP), zal hierbij voorop staan. Wij zetten ons volledig in om de transitie naar een toekomstbestendig pensioenstelsel soepel en effectief te laten verlopen, met duurzaamheid als kernwaarde in al onze beleggingsbeslissingen.

In 2024 hopen wij een belangrijk nieuw initiatief te voltooien: de ontwikkeling en afronding van een ESG-risicobeleid en -kader. Dit beleid zal ons in staat stellen om ESG-risico's systematisch te identificeren, te beoordelen en te beheersen, en zodoende de veerkracht en duurzaamheid van onze beleggingsportefeuille verder te versterken. Dit ESG-risicokader zal een integraal onderdeel worden van onze bredere beleggingsstrategie, waardoor we beter in staat zijn om proactief te reageren op opkomende duurzaamheidsrisico's en kansen.

Naast de implementatie van dit risicobeleid, blijft het pensioenfonds ook actief zoeken naar manieren om directe impact te hebben binnen onze beleggingsportefeuille. Wij verkennen nieuwe investeringsmogelijkheden die niet alleen financieel rendement opleveren, maar ook meetbare positieve effecten hebben op de samenleving en het milieu. Dit omvat onder andere het verdiepen van onze samenwerking met impact investeringsbedrijven zoals XIG/Imprint, om verder te bouwen aan een portefeuille die echt verschil maakt.

Onze focus zal blijven liggen op het integreren van ESG-overwegingen in alle aspecten van ons beleggingsproces. Dit doen we niet alleen om aan de verwachtingen van onze deelnemers te voldoen, maar ook om bij te dragen aan een duurzamere en rechtvaardigere wereld. Wij zijn ervan overtuigd dat dit niet alleen in het belang is van de huidige generatie, maar ook van toekomstige generaties.

3. **Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen**

Het Pensioenfonds heeft een intrinsieke motivatie om het vermogen van de deelnemers duurzaam te beleggen. Het bestuur is van mening dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een beter risico- en rendementsprofiel. Tevens is het Pensioenfonds zich bewust van haar maatschappelijke rol en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort.

Visie op maatschappelijk verantwoord beleggen

Investment-beliefs zijn de beleggingsovertuigingen van het Pensioenfonds met betrekking tot het balansbeleid, beleggingsbeleid, risicoafdekkingen en beleggingen van het fonds. Zij zijn de basis waarop het bestuur het balansrisicomanagement- en beleggingsbeleid vormgeeft. Ze geven richting aan de keuzes die gemaakt moeten worden ten aanzien van rendement, risico, complexiteit en kosten. Een prominent onderdeel van de investment-beliefs ziet toe op de mate van duurzaamheid van de beleggingen. Het staat als volgt beschreven:

‘Het pensioenfonds belegt duurzaam om de welvaart en het welzijn van huidige en toekomstige generaties te bevorderen.’

Het Pensioenfonds is er van overtuigd dat het verminderen van ESG-gerelateerde risico's leidt tot een beter risico/rendementsprofiel, daarnaast heeft het een maatschappelijke opbrengst. Maatschappelijk rendement komt tot stand via de impact die de investeringen van het Pensioenfonds hebben op de maatschappij. Het Pensioenfonds heeft in samenwerking met haar fiduciair vermogensbeheerder een aantal kwantitatieve en kwalitatieve criteria opgesteld, waardoor het handelen van bedrijven en landen getoetst kan worden op de maatschappelijke impact.

Aan de hand van die criteria beslist het fonds om landen en/of bedrijven uit te sluiten of het gesprek aan te gaan over aanpassingen aan het beleid van die bedrijven en/of landen (engagement).

Met de investeringen van het Pensioenfonds is er sprake van maatschappelijk rendement door het succesvol voeren van engagements. Aan de hand van gesprekken die worden gevoerd en eisen die namens het Pensioenfonds worden gesteld, draagt het Pensioenfonds bij aan gedragsverandering bij bedrijven, zoals bijvoorbeeld een vermindering van de CO₂ uitstoot.

Een tweede vorm van maatschappelijk rendement ziet toe op investeringen in green- en social bonds. Door hier actief in te participeren verschaft het Pensioenfonds financiering aan specifieke en afgebakende duurzame projecten. Het Pensioenfonds ziet de maatschappelijke impact hier met name bij het beleggen in deze leningen bij de uitgifte ervan en in mindere mate bij het verhandelen op de zogenoemde secundaire markt.

De minst directe vorm van maatschappelijke impact is te vinden bij het uitsluiten van bedrijven en landen. Wanneer dit door meerdere beleggers wordt gedaan, is het voor het uitgesloten bedrijf in theorie moeilijker om kapitaal en/of financiering aan te trekken, waardoor de winstgevendheid verlaagd wordt. Deze vorm van maatschappelijke impact is echter het minst aantoonbaar en geniet daarmee ook een lagere voorkeur.

Beleid

Bevorderen van welvaart en welzijn van huidige en toekomstige generaties

Het Pensioenfonds hanteert bij het beoordelen van de mate van duurzaamheid voor alle bedrijven en landen een toekomstgerichte benadering. Dat betekent dat er niet enkel wordt gekeken naar huidig beleid en gedrag, maar dat dit wordt aangevuld met een visie op toekomstige ontwikkelingen.

Deze benadering speelt een belangrijke rol in de risicobeheersing van de beleggingen, in het stimuleren van een gedragsverandering richting een duurzame samenleving (met behulp van een mix van

instrumenten en in de bijdrage die wordt geleverd aan het behalen van maatschappelijk rendement. Op basis van het beleid kunnen beleggingen worden gecategoriseerd in vijf groepen: onaanvaardbaar gedrag, niet-adaptief, risicovol, adaptief en positieve impact)

Onaanvaardbaar gedrag

De basis van ons beleid is dat bedrijven en landen aan onze sociaal-ethische principes, onze Fundamentele Beleggingsbeginselen, moeten voldoen. Deze beginselen vormen het uitgangspunt voor onze beleggingen. Bedrijven en landen die niet aan deze beginselen voldoen, vertonen wat ons betreft onaanvaardbaar gedrag. Onze Fundamentele Beleggingsbeginselen zijn gebaseerd op een reeks internationale conventies en beginselen, waaronder de Principles for Responsible Investment (PRI) en het Global Compact van de Verenigde Naties.

Onze Fundamentele Beleggingsbeginselen zijn:

1. Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade
2. Respecteren van fundamentele mensenrechten
3. Respecteren van fundamentele arbeidsrechten
4. Geen betrokkenheid bij controversiële wapens
5. Respecteren van internationale sancties
6. Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking
7. Geen betrokkenheid bij producten/ondernemingen die schade toebrengen aan volksgezondheid of dierenwelzijn

ESG-risico's

Duurzaamheidsrisico's (ook Environmental, Social, Governance ESG-risico's) kunnen negatieve financiële impact hebben op de beleggingen. Dat betekent dat er per bedrijf wordt gekeken naar welke duurzaamheidselementen van belang zijn voor dat specifieke bedrijf en die sector. In tegenstelling tot de ethische principes, is hierbij niet elk criterium van toepassing op elk bedrijf. De gevolgen van klimaatverandering, een watercrisis en het verlies van biodiversiteit zijn voorbeelden van risico's die worden ingeschat als de grootste economische lange-termijn risico's van dit moment. Niet iedere onderneming is daar even gevoelig voor. In haar beleggingsbeleid probeert het Pensioenfonds die risico's zoveel mogelijk te adresseren en waar nodig te mitigeren. Het Pensioenfonds beoordeelt hierbij in hoeverre entiteiten de capaciteit en de intentie hebben om ESG-gerelateerde risico's die voor hen relevant zijn, te beheersen. Het beleid én gedrag van bedrijven en landen wordt op zeven ESG-risico's getoetst:

- gebruik van fossiele brandstoffen,
- gebruik van land,
- gebruik van water,
- gebruik van chemicaliën,
- het managen van menselijk kapitaal,
- het managen van sociaal kapitaal
- gedrag en integriteit van organisaties.

Positieve impact en duurzame obligaties

Behalve dat er bedrijven zijn die de ESG-gerelateerde risico's goed mitigeren (verminderen), zijn er ook bedrijven die daar bovenop een positieve impact hebben op de maatschappij. Dit zijn bedrijven die de marktkansen aangrijpen om door middel van hun producten, diensten en bedrijfsmodellen een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving terwijl ze opereren binnen de schaarste van natuurlijke hulpbronnen.

Beleidsdoelstellingen

Voor de beleggingen in de vorm van mandaten heeft het Pensioenfonds een aantal concrete

doelstellingen:

- alle beleggingen binnen een mandaat voldoen aan het MVB beleid en de gestelde criteria van het Pensioenfonds;
- alle beleggingen zijn in lijn met de richtlijnen van Global Compact en PRI.

Voor de beleggingen via beleggingsfondsen heeft het Pensioenfonds de volgende doelstellingen:

- alle beleggingsfondsen (en de beheerder ervan) hanteren minimaal een duurzaamheidsbeleid;
- alle beleggingsfondsen (en de beheerder ervan) onderschrijven de OECD richtlijnen, Global Compact en PRI principes.

Reikwijdte van beleid

Het MVB-beleid van het Pensioenfonds is van kracht voor de gehele beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds en voor alle beleggingscategorieën waarin wordt belegd, met uitzondering van de Overlayportefeuille die uitsluitend ziet op het afdekken van bepaalde beleggingsrisico's. De implementatie van het beleid varieert over de verschillende onderdelen van de portefeuille. Dit is het gevolg van de eerder genoemde zeggenschap en de beschikbaarheid van instrumenten. Gebruik maken van stemrecht kan wel (indirect via de fondsbeheerder) bij aandelen, maar niet bij obligaties. Namens het Pensioenfonds wordt er waar gepast wel engagement gevoerd met bedrijven waar het Pensioenfonds optreedt als kapitaalverschaffer doordat het belegt in obligaties van deze bedrijven.

Voor de onderdelen van de portefeuille die belegd zijn via mandaten wordt het MVB-beleid van het Pensioenfonds volledig geïmplementeerd. Waar bedrijven of landen structureel in overtreding zijn met het beleid, kunnen deze dan ook van de portefeuille geweerd worden. Voor de onderdelen van de portefeuille die belegd zijn in beleggingsfondsen is de invloed beperkter. Hiervoor heeft het Pensioenfonds een aanvullend MVB-beleid. Het Pensioenfonds doet er alles aan om managers en fondsen te selecteren die het beste aansluiten bij de kernwaarden, investment beliefs en het MVB-beleid van het Pensioenfonds.

Inzet van instrumenten

Het beleid wordt toegepast door de volgende beleidsinstrumenten in te zetten:

- Uitsluitingenbeleid
- Stembeleid
- Engagementbeleid
- Impactbeleggen, o.m. groene obligaties
- ESG-integratie

4. Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds zorgt ervoor dat de beleggingsportefeuille in lijn is met de Fundamentele Beleggingsbeginselen, door toepassing deze uitgangspunten in het uitsluitingsbeleid. In principe hanteert het fonds een toelatingsbeleid: het fonds hanteert een insluitingsbeleid. Dat wil zeggen dat daar waar staat uitgesloten, in feite niet is ingesloten/toegelaten. Het uitsluitingsbeleid is volledig toegepast op de discretionaire beleggingsmandaten van het fonds. Daarnaast belegt het pensioenfonds via beleggingsfondsen, waarop het eigen uitsluitingsbeleid niet toepasbaar is. Daarom hanteert het fonds een strikt selectie- en monitoringsbeleid voor de beleggingsfondsen.

Uitsluitcriteria

Wettelijke uitsluitingen

Het fonds sluit conform het wettelijk verbod bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie.

Betrokken bij de productie van controversiële wapens

Naast de uitsluiting van clustermunitie hanteert het fonds een uitsluitingsbeleid op overige controversiële wapens die niet onder de wetgeving vallen. Hierbij richt het fonds zich op wapens die leiden tot onevenredig veel slachtoffers, geen onderscheid maken tussen burger en militair, en na afloop van het conflict nog voor slachtoffers zorgen. Ondernemingen die betrokkenheid hebben, direct of via een significant belang worden door het fonds uitgesloten.

Niet naleven van de Internationale Normen, zoals Global Compact richtlijnen

De UN Global Compact-richtlijnen zijn opgesteld door de Verenigde Naties. In deze richtlijnen zijn tien principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie opgenomen. De principes zijn gebaseerd op de Universele verklaring van de rechten van de mens, internationaal erkende verklaringen, zoals bij voorbeeld van de International Labour Organization, en conventies van de Verenigde Naties. Het fonds beoordeelt ondernemingen op deze criteria. Als op één van deze criteria onvoldoende wordt gescoord, wordt de onderneming uitgesloten uit de portefeuille. Zie bijlage 1 voor de principes van het UN Global Compact.

Producten/ondernemingen die schade toebrengen aan volksgezondheid of dierenwelzijn

Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten, gokactiviteiten of pornografie worden door het fonds uitgesloten. Ook worden ondernemingen die 50% of meer van de omzet genereren met de verkoop van deze producten, of aanpalende producten en diensten bieden, uitgesloten van de beleggingen.

Daarnaast hanteert het pensioenfonds een aantal criteria gerelateerd aan klimaatverandering, die leiden tot additionele uitsluitingen. Deze criteria volgen niet direct uit de Fundamentele Beleggingsbeginselen, maar zijn daar indirect aan te relateren. Het betreft activiteiten van ondernemingen die de grootste negatieve bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek door relatief hoge CO₂-emissies te genereren. Daarmee zijn ze op indirectere wijze te relateren zijn de activiteiten van deze onderneming aan milieuschade.

Significante invloed op klimaatverandering

Ondernemingen die een significante bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek via onconventionele olie- en gaswinning en mijnbouwbedrijven die zich toeleggen op bruinkool- of steenkoolwinning worden uitgesloten van beleggingen. Ook energieproducenten die voor een groot deel van de omzet afhankelijk zijn van bruin- en steenkool sluit het fonds uit. Onder onconventionele olie- en gaswinning scharen wij arctisch boren, schaliegas en -olie en oliewinning uit teerzanden. Omdat bedrijven gediversifieerde activiteiten kunnen hebben, hanteert het fonds hiervoor een omzeldrempel van 25%.

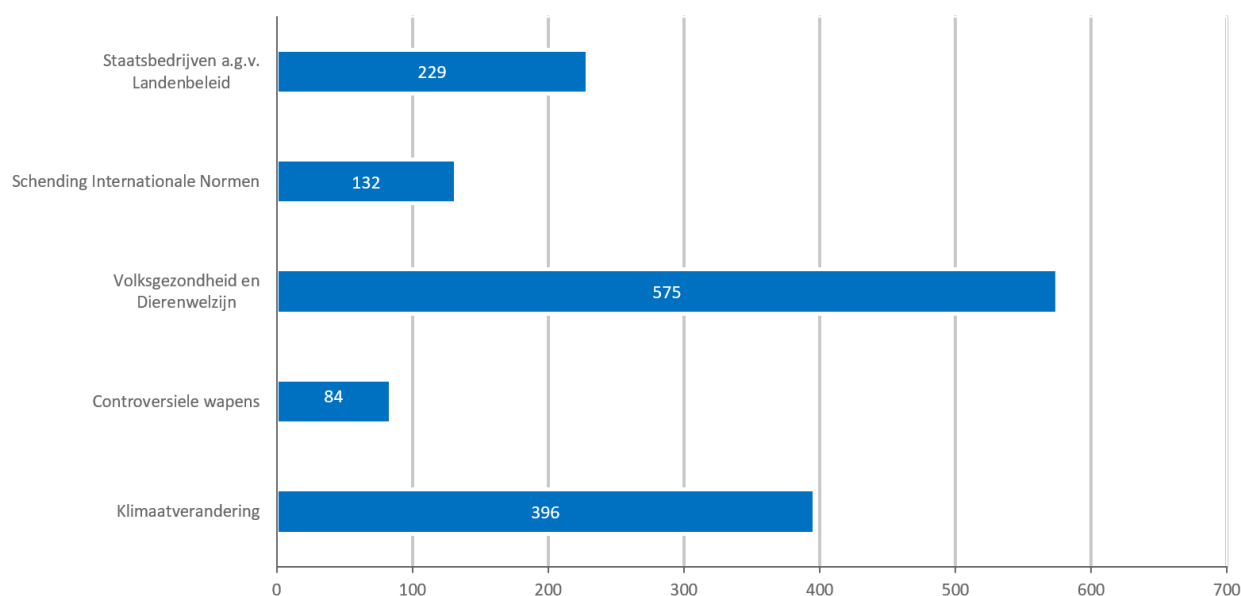
Dat betekent dat onderneming die voor meer dan 25% van de jaarlijkse omzet afhankelijk zijn van deze activiteiten uit de beleggingsportefeuille worden geweerd.

Implementatie

De implementatie wordt gebaseerd op de data en analyses van Sustainalytics. Elk kwartaal levert Sustainalytics een overzicht van de uit te sluiten ondernemingen op basis van een vertaling van onze uitsluitingscriteria naar de beoordelingen van Sustainalytics. Deze lijsten worden gedeeld met de beheerders van de portefeuilles die direct op naam van het fonds staan. De beheerders voeren de uitsluitingen vervolgens door in hun portefeuilles. Het eigen uitsluitingsbeleid is niet 100% toepasbaar op beleggingsfondsen omdat de vermogensbeheerder hierover beslist. Voor fondstoplossingen nemen wij onze uitsluitcriteria echter wel expliciet op in de selectie- en monitoringsfase en richten ons op een zo groot mogelijke overlap met de uitsluitcriteria van het pensioenfonds.

Resultaten uitsluitingsbeleid

Het uitsluitingsbeleid resulteert per ultimo Q3 2023 in de volgende uitgesloten aantallen entiteiten per criterium, zie onderstaand overzicht.

De volledige uitsluitingslijst is als bijlage 2 toegevoegd aan dit jaarverslag, en ook gepubliceerd op de website: [niet ingesloten bedrijven en landen](#)¹. Sommige bedrijven worden op grond van meerdere criteria uitgesloten. Dat betekent dat het aantal uitgesloten ondernemingen licht lager is dan de optelsom van het aantal uitsluitingen per criterium.

Landen

Het fonds past ook een landen uitsluitingsbeleid toe waarbij het niet in staatsobligaties van landen wil beleggen waartegen de VN of de EU een wapenembargo tegen het centrale regime heeft afgekondigd. Wij hanteren dit criterium als een signaal voor slechte borging van burgerrechten door de centrale overheid van een land. Daarnaast hebben wij een additionele screening op borging van belangrijke mensenrechtenprincipes door centrale overheden, waaronder burgerrechten zoals vrijheid van meningsuiting en democratische rechten, waaronder electorale processen en vrije media. Hierbij maakt het pensioenfonds gebruik van de data en methodologie van [Freedomhouse.org](#). Deze onderzoeksorganisatie stelt jaarlijks de *Freedom in the World Index* op, waarbij landscores de kwaliteit

¹ https://pensioenfonds-snsreaal.nl/sites/pensioenfonds-snsreaal.nl/files/2023-11/Uitsluitingenlijst%20Q4%202023_1.pdf

van mensenrechtenborging meten. Landen met een score van 20 of lager (op een schaal van 0-100) sluiten wij uit. Deze criteria leiden tot een landenlijst van 35 landen, die niet voldoen.

Zie onderstaand de landen die niet voldoen aan de door het pensioenfonds gestelde criteria rond borging van mensenrechten per ultimo 2023.

Land/Criterium	EU Sanctie Wapenembargo tegen centrale overheid	VN Sanctie Wapenembargo tegen centrale overheid	Freedom of the World Index Score <20
Afghanistan			X
Azerbaidjan			X
Bahrain			X
Belarus	X		X
Burundi			X
Cameroon			X
Central African Republic	X	X	X
Chad			X
China			X
Cuba			X
Democratic Republic of the Congo			X
Egypt			X
Equatorial Guinea			X
Eritrea			X
Eswatini			X
Iran	X		X
Laos			X
Libya	X	X	X
Myanmar	X		X
North Korea	X	X	X
Republic of the Congo			X
Russia	X		X
Saudi Arabia			X
Somalia	X	X	X
South Sudan	X	X	X
Sudan	X		X
Syria	X		X
Tajikistan			X
Turkmenistan			X
United Arab Emirates			X
Uzbekistan			X
Venezuela	X		X
Vietnam			X
Yemen			X
Zimbabwe	X		

Landen - Staatsbedrijven

Ondernemingen worden aangemerkt als staatsondernemingen wanneer de overheid voor meer dan 50% van de onderneming eigenaar is. Omdat geldstromen zoals winst- en dividenduitkeringen tussen staatsbedrijven en overheden kunnen plaatsvinden, heeft het pensioenfonds in 2023 het landenbeleid uitgebreid naar staatsbedrijven. Dit is gekoppeld aan het Fundamentele Beleggingsbeginsel van het respecteren van fundamentele mensenrechten en wordt toegepast door staatsbedrijven afkomstig van landen op de landen-uitsluitingslijst toe te voegen aan de uitsluitingslijst voor ondernemingen.

Omdat de uitgesloten landen zich bevinden in het opkomende markten beleggingsuniversum, heeft dit met name impact op de aandelenportefeuilles *opkomende markten*. De beleggingen van het fonds in deze beleggingscategorie staan niet op naam van het fonds, maar worden beheerd in een beleggingsfonds door een aangestelde extern vermogensbeheerder. Daarom is het voor het pensioenfonds niet mogelijk om de individuele ondernemingen zelf uit te sluiten. Het fonds monitort daarom de blootstelling naar deze bedrijven in de relevante strategieën periodiek en evalueert of binnen het brede aanbod van beleggingsfondsen beter passende varianten beschikbaar komen. Een eerste analyse toonde aan dat twee van de 229 uitgesloten ondernemingen zich in één van de opkomende markten beleggingsfondsen bevonden. Deze bevinding nemen wij mee in de periodieke evaluatie van het beleggingsfonds in kwestie.

5. Stembeleid

Uitgangspunten en thema's

Als aandeelhouder heeft de belegger het stemrecht op de aandeelhoudersvergadering. Dit is de meest directe beïnvloedingsmogelijkheid die de belegger kan inzetten om het duurzaamheidsbeleid van een onderneming te verbeteren. Omdat het fonds enkel blootstelling naar aandelen heeft via beleggingsfondsen, kan het geen eigen stembeleid uitvoeren. Enkel de beheerder van het beleggingsfonds kan dit omdat ze het juridisch eigenaarschap hebben. Daarom voeren wij een strikt selectiebeleid voor de aandelenfondsen en verlangen wij van de beheerder dat de stemrechten worden uitgeoefend. Voor de aandelen in *ontwikkelde markten* beleggen wij in een duurzaam beleggingsfonds van beheerder Cardano, die een actief stembeleid op het fonds toepast, dat past bij de uitgangspunten en overtuigingen van het pensioenfonds. Binnen het stembeleid worden een aantal specifieke uitgangspunten voor het inleggen van de stem centraal gesteld. Deze uitgangspunten hebben betrekking op de volgende thema's:

- Benoeming van bestuurders en niet-uitvoerend bestuurders ('commissarissen')
- Samenstelling van bestuur en onafhankelijkheid bestuurders
- Beloningsbeleid
- Kapitaalstructuur, Fusies & Overnames
- Milieu, sociale en ethische kwesties

Een verdere uitwerking van deze thema's en de wijze waarop het stembeleid is vormgegeven is te vinden op [deze website](#)². In de volgende paragrafen is meer inzicht gegeven in de wijze waarop Cardano het stembeleid heeft uitgevoerd voor de participanten in de beleggingsfondsen, waaronder ons pensioenfonds. Waar geschreven is 'het pensioenfonds', 'wij' of 'onze' moet gelezen worden Cardano. Met de vermogensbeheerder hebben we ook regelmatig gesprekken om het beleid te bespreken.

Ook belegt het pensioenfonds in duurzame aandelenfondsen voor *opkomende markten*. Deze zijn in beheer van Goldman Sachs en JP Morgan, die beide het eigen stembeleid hierop toepassen. Omdat deze beleggingsfondsen in dezelfde onderneming kunnen beleggen, maar anders kunnen stemmen, is het niet goed mogelijk het stemgedrag van beide beheerders in één totaaloverzicht te presenteren. Daarom is ervoor gekozen om in onderstaand overzicht enkel de stemresultaten van ontwikkelde markten te presenteren.

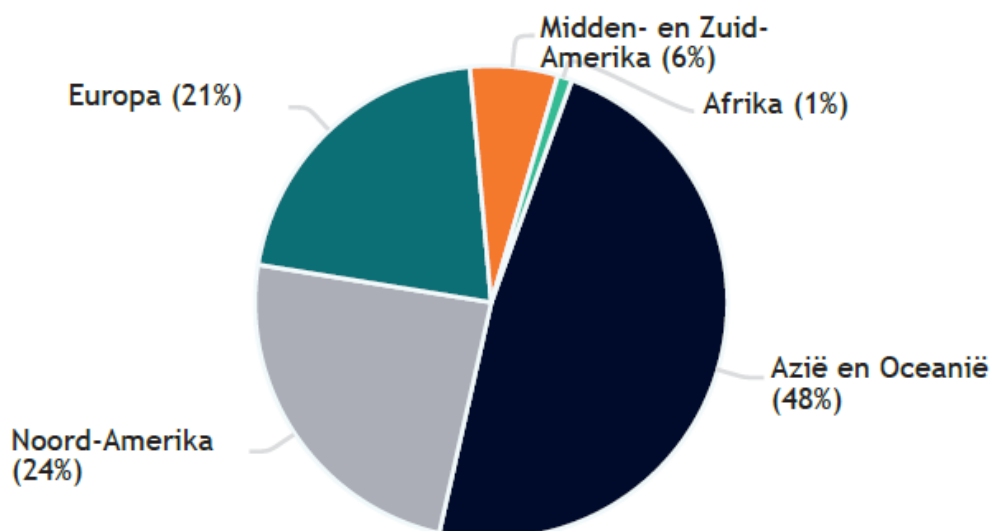
Omvang en regioverdeling van stemactiviteiten

Gedurende 2023 heeft het fonds op 537 aandeelhoudersvergaderingen een stem uitgebracht. De regionale verdeling van deze stemmen was als volgt:

---

² <https://www.cardano.nl/wp-content/uploads/sites/2/cardano-files/1710844640/appendix-d-cardano-voting-policy.pdf>

STEMMEN VERDELING NAAR REGIO

Algemeen stemgedrag 2023

Wij hebben in 2023 op ruim 7.500 agendapunten onze stem uitgebracht tijdens 537 aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin wij op dat moment belegd waren. Onderstaand overzicht geeft weer hoe wij onze stem hebben uitgebracht.

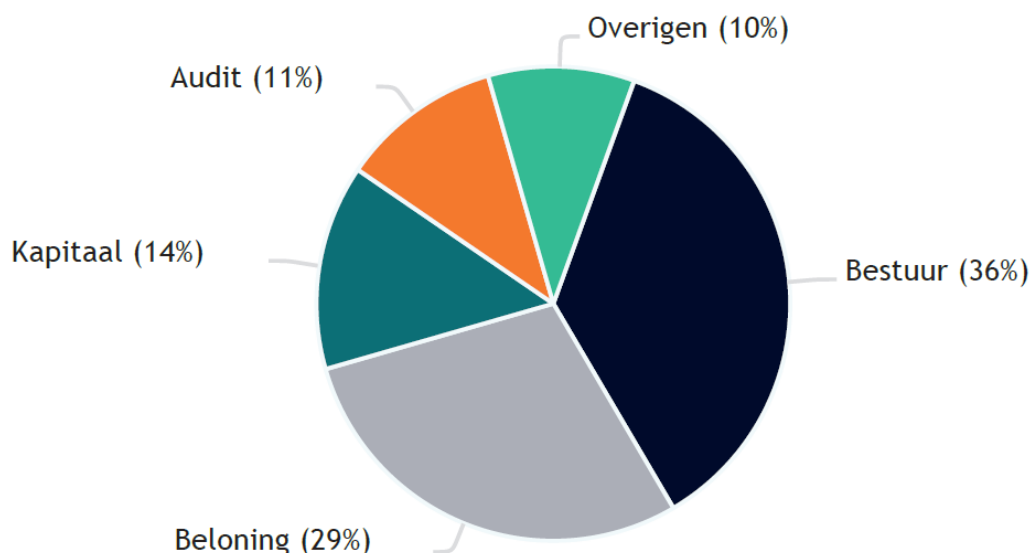
	CARDANO ESG TRANSITION ENHANCED INDEX EQUITY GLOBAL (I)
Aantal vergaderingen waar is gestemd⁴	537
Stemmen voor het bestuur	140
Stemmen tegen het bestuur	397
Totaal aantal voorstellen	7.522
Stemmen voor	6.459
Stemmen tegen	1.035
Stemonthoudingen	28
Totaal aantal bestuursvoorstellen	7.431
Stemmen voor	6.405
Stemmen tegen	1.000
Stemonthoudingen	26
Totaal aantal aandeelhoudersvoorstellen	138
Stemmen voor	101
Stemmen tegen	35
Stemonthoudingen	2

Wij hebben op ruim 13% van alle agendapunten een tegenstem ingelegd en hebben in ruim 73% van de gevallen een door aandeelhouders ingebracht voorstel ondersteund.

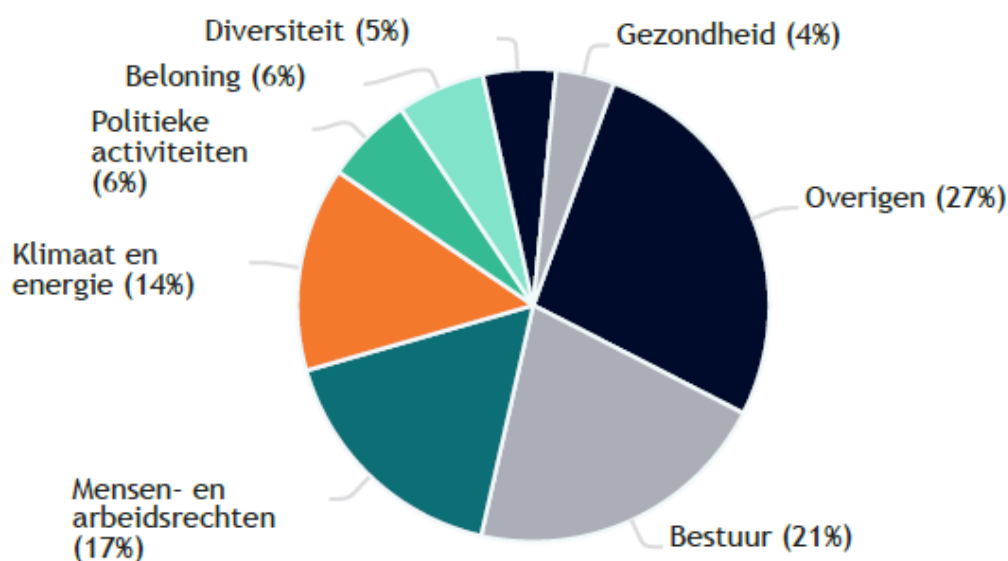
Van de tegenstemmen vormden Bestuur- en beloninggerelateerde agendapunten het grootste deel van de tegenstemmen (respectievelijk 36% en 29%). Hierover verschillen wij het meest van inzicht met het Bestuur van de onderneming. Zie onderstaand de volledige verdeling.

STEMMEN TEGEN BESTUURSVORSTELLEN

Een beperkt (ca. 2%), maar niet onbelangrijk deel van de agendapunten, wordt door aandeelhouders op de agenda geplaatst. Deze laatste categorie agendapunten heeft vaak betrekking op kwesties die wij vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk vinden, zoals voorstellen rond klimaatverandering, milieu, of mensenrechten. In de grafieken onderstaand is zichtbaar hoe wij op deze categorieën hebben gestemd.

GESTEUNDE AANDEELHOUDERSVOORSTELLEN PER ONDERWERP

Praktijkvoorbeeld: stembeleid

Binnen het stembeleid heeft het fonds expliciet oog voor sociale- en milieuthema's, maar ook voor typische governance thema's zoals beloning of bestuur. Onderstaand is naar regio een aantal concrete voorbeelden uitgewerkt van specifieke agendapunten en stemgedrag.

Europa

Bij het Duitse bedrijf Fresenius Medical Care AG hebben we problemen vastgesteld in het beloningspakket dat is toegekend aan de vertrekkende CEO, Carla Kriwet, die slechts 2 maanden in deze functie bleef en in totaal ongeveer EUR 5,7 miljoen verdiende. We beschouwen dit niveau van vergoedingen als bijzonder controversieel en verwachten dat het bedrijf waarborgen inbouwt om ervoor te zorgen dat in de toekomst passende beëindigingsregelingen worden bedongen.

Bij het Franse bedrijf Publicis Groupe SA stemde Cardano tegen de goedkeuring van de beloning van de voorzitter van de Raad van Commissarissen vanwege zorgen over de hoogte van de beloning. Het totale loon van de voorzitter is aanzienlijk hoger dan dat van vergelijkbare bedrijven en vertegenwoordigt ongeveer vier keer het gemiddelde van de Franse CAC 40-index.

LVMH is een van de kledingbedrijven waarmee we in gesprek zijn over het onderwerp leefbaar loon binnen het Platform for Living Wage Financials. Binnen deze samenwerking gaan we met bedrijven in gesprek over hoe zij een leefbaar loon mogelijk maken in hun toeleveringsketen. In het door Cardano gehanteerde beoordelingskader, bevindt LVMH zich al enkele jaren in de laagste categorie en heeft het onvoldoende vooruitgang laten zien. Daarom hebben we besloten om de kwestie dit jaar te laten escaleren en hebben we tegen de herverkiezing gestemd van de leden van de ethische en duurzame ontwikkelings commissie gestemd.

Equinor is een van de weinige grote oliemaatschappijen die we in portefeuille hebben, aangezien het een gedetailleerde strategie voor de energietransitie heeft gepubliceerd en een van de eerste oliemaatschappijen was met aanzienlijke investeringen in hernieuwbare energie. Ondanks deze ambities blijft de strategie nog steeds achter bij een 1,5°C-traject. Hoewel de dialogen open en constructief zijn geweest, richt Equinor zich nog steeds op korte-termijn productieambities door de olie-exploratie en -productie voort te zetten. Dit vormt een risico voor de portefeuille en ons doel om op lange termijn waarde te creëren. Gezien het gebrek aan vooruitgang en in afwezigheid van herverkiezingen van bestuursleden, hebben we tegen het meest relevante alternatief, het jaarverslag en de jaarrekening, gestemd. We hebben ook drie aandeelhoudersvoorstellen gesteund die er voor pleiten om de nadruk te leggen op de overgang naar een koolstofarme samenleving.

Noord-Amerika

Klimaat was opnieuw een belangrijk thema voor aandeelhoudersresoluties in 2023, en wij hebben dergelijke resoluties gesteund bijvoorbeeld bij:

United Parcel Service (UPS): een resolutie waarin het bedrijf wordt gevraagd onafhankelijk geverifieerde, wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen vast te stellen, en een resolutie waarin het bedrijf wordt gevraagd een rapport op te stellen over de planning van de klimaattransitie.

Via JPMorgan Chase & Co hebben we drie klimaatgerelateerde resoluties gesteund, één over het uitfasen van fossiele brandstoffen, één over een rapport over de planning van de klimaattransitie en één waarin wordt gevraagd om absolute doelstellingen voor het verminderen van broeikasgassen.

Diversiteit en inclusie: Tijdens de AvA van Nike in september hebben we een resolutie gesteund waarin het bedrijf wordt verzocht om te rapporteren over de mediane loonkloven op basis van ras en geslacht. Hoewel Nike een aantal beleidslijnen en procedures met betrekking tot gelijkheid heeft, waren we van

mening dat het extra rapportageniveau dat door de voorstander wordt gevraagd, de bestaande inspanningen van Nike op het gebied van diversiteit en inclusie zou versterken, en daarmee de potentiële reputatie-, regelgevings-, juridische en operationele risico's in verband met het onderwerp zouden worden beperkt.

Azië-Pacific

Zorgen over beloningsplannen voor bestuurders leidde tot meerdere stemmen tegen beloningsgerelateerde voorstellen. Dit was bijvoorbeeld het geval bij het in Singapore gevestigde vastgoedontwikkelings- en hotelbedrijf UOL Group Limited, waar we ernstige zorgen identificeerden over de structuur van de stimuleringsplannen. Deze zorgen omvatten het ontbreken van prestatiedoelen in het kader van de aandelenoptieregeling van het bedrijf voor 2022, een wachtperiode van minder dan 2 jaar, en de voorzieningen voor versnelde verwerving van beloningen bij een zeggenschapswijziging. Soortgelijke zorgen leidden tot tegenstemmen tegen beloningsvoorstellen bij Budweiser Brewing Company, waar de toekenning van aandelenbeloningen slechts een wachtperiode van één jaar had. Het ontbreken van ESG-maatstaven gekoppeld aan het plan was ook een punt van zorg.

6. Engagemntbeleid

Uitgangspunten en thema's

Het fonds voert geen eigen engagementbeleid (dialogo met ondernemingen), maar hanteert in het selectiebeleid voor beleggingsfondsen strikte criteria voor de beheerders. Zo verlangt het fonds dat engagement wordt toegepast en hierover wordt gerapporteerd. Engagement is gedefinieerd als de dialoog met ondernemingen over milieu, sociale en/of (corporate) governance kwesties. Engagement kan via verschillende wegen worden uitgevoerd (telefonische gesprekken, formele brieven, meetings en bezoeken aan het bedrijf). Het engagementbeleid is van toepassing op zowel de aandelen als ook de bedrijfsobligatieportefeuilles.

Het doel van het engagementprogramma is om een duurzame gedragsverandering teweeg te brengen bij de ondernemingen waarmee de dialoog wordt aangegaan. Hierbij is er een beperkte tijd waarin de onderneming deze verandering kan doorvoeren. Het pensioenfonds toetst het beleid én gedrag van bedrijven en landen op zeven duurzaamheidsrisico's. Deze duurzaamheidsrisico's hebben grotendeels, maar niet exclusief betrekking op de volgende thema's:

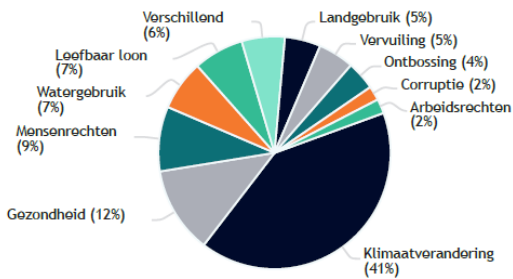
- gebruik van fossiele brandstoffen,
- gebruik van land,
- gebruik van water,
- gebruik van chemicaliën,
- het managen van menselijk kapitaal,
- het managen van sociaal kapitaal
- gedrag en integriteit van organisaties.

Wanneer wij een onderneming als 'risicovol' beschouwen vinden wij dat deze in staat is de transitie naar een duurzame economie te maken, maar nog onvoldoende is gevorderd in de praktische uitvoering hiervan. Deze bedrijven worden vooralsnog niet geweerd uit de portefeuille maar worden extra in de gaten gehouden waarvoor wij het engagementbeleid inzetten. De uitvoering van het engagementprogramma wordt gedaan door Cardano, die voor onderdelen van het programma de externe gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics heeft aangesteld.

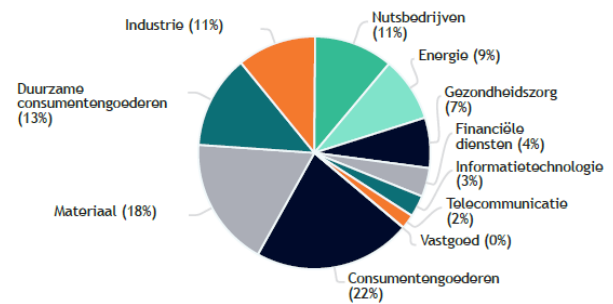
Thematische engagementactiviteiten 2023

Het pensioenfonds gebruikt de engagementactiviteiten om ondernemingen en instellingen te stimuleren hun duurzaamheidsrisico's en -kansen inzichtelijk te maken en daarop te acteren. Op deze manier zetten de ondernemingen en instellingen stappen in de juiste richting voor een duurzame transitie. Engagement betekent met een onderneming of instelling de dialoog aangaan om verandering teweeg te brengen. De gesprekken zijn afgestemd op de unieke context van iedere onderneming of instelling, waarbij Cardano focust op collectieve engagements en lange-termijn dialogen met als doel daadwerkelijke impact en systemische verandering te realiseren. In 2023 is individueel engagement en collectief engagement gevoerd met 469 ondernemingen en instellingen. Ook GSAM en JPM voeren engagement strategieën uit binnen de aandelen ontwikkelingslanden.

VERDELING ENGAGEMENTS PER ESG THEMA

VERDELING ENGAGEMENTS NAAR SECTOR

In het bijzonder zijn op de volgende risicothema's gedurende 2023 engagement gevoerd:

Klimaat en biodiversiteit

Het in 2020 gestarte Satellite-based engagement om netto-nul ontbossing bereiken, is in 2023 voortgezet. Het doel van het initiatief is bedrijven aan te moedigen om duurzame toeleveringsketens zonder ontbossing te realiseren. Bij het initiatief zijn verschillende investeerders aangesloten. Dankzij de gegevens en analyses van Satelligence kan de investeerdersgroep verlies aan vegetatie en bosbedekking, veroorzaakt door uitbreiding van onder meer palmolieplantages of andere incidenten gerelateerd aan de productie van palmolie, detecteren en kwantificeren. De engagementdoelstellingen zijn voor elk bedrijf bepaald op basis van a) waar het zich in de toeleveringsketen bevindt – producent, handelaar, verpakte consumentengoederen of detailhandelaar; en b) hoever het bedrijf is met de implementatie van haar ontbossingsbeleid en het behalen van haar net-zero doelstellingen.

Leefbaar loon in de kledingsector

Het fonds erkent het belang van bedrijven die het mogelijk maken om een leefbaar loon te bieden in de hele waardeketen. Dit is specifiek van belang in sectoren waar de productie van goederen veelal plaatsvindt in landen waar wettelijke minimumlonen niet bestaan of te laag zijn om in de basisbehoeften te voorzien. Cardano maakt daarom deel uit van het Platform for Living Wage Financials (PLWF), een groep financiële instellingen die bedrijven aansporen te zorgen voor een leefbaar loon in hun wereldwijde toeleveringsketens. Deze samenwerking rangschikt bedrijven aan de hand van een beoordelingsmethodologie, die is gebaseerd op de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. In 2023 kunnen onderstaande updates worden uitgelicht:

De algemene bevindingen voor de kledingindustrie werkgroep van het platform zijn te zien in onderstaande tabel.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN	WAT IS ER NODIG VOOR 2024
<ul style="list-style-type: none"> Bedrijven voeren hun inspanningen op om de impact van het niet betalen van leefbare lonen te beoordelen 	<ul style="list-style-type: none"> Er is meer openheid nodig over de werkelijke verschillen in leefbaar loon in directe activiteiten en toeleveringsketens
<ul style="list-style-type: none"> 50% van de bedrijven leverde bewijs over verantwoorde inkooppraktijken 	<ul style="list-style-type: none"> Meer context over hoe verantwoorde inkooppraktijken zijn geïmplementeerd
<ul style="list-style-type: none"> Remediëring is nog steeds een kerngebied voor verbetering 	<ul style="list-style-type: none"> Bewijs dat klachten worden gemonitord en openbaarmaking van klachtencategorieën
<ul style="list-style-type: none"> Beperkt bewijs van inspanningen om de effectiviteit van strategieën voor leefbare lonen te monitoren 	<ul style="list-style-type: none"> Informatieverschaffing over kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren die worden gebruikt om de loonkloof te dichten.
<ul style="list-style-type: none"> Een gebrek aan nadruk op het belang van vakbondsdialoog op leveranciersniveau 	<ul style="list-style-type: none"> Het verstrekken van betere informatie door bedrijven over hoe hun samenwerking met vakbonden leidt tot verbetering in het betalen van leefbaar loon

Cardano leidt de engagements met twee bedrijven in de kleding- en schoensector: Fast Retailing en Gildan. De bedrijven werden beoordeeld en er werd een engagement call gehouden. Sinds vorig jaar hebben beide bedrijven vooruitgang geboekt en hun score verbeterd.

Cardano nam deel aan een pilot om verder in de toeleveringsketen engagements te starten en ondersteunde een brief aan een in China gevestigde leverancier met een oproep tot meer transparantie rondom hoe zij met kledingmerken werken op het gebied van leefbaar loon. Naar aanleiding hiervan hebben we in Q4 2023 een eerste engagementgesprek gevoerd. Dit bedrijf scoort momenteel slecht in de laatste Corporate Human Rights Benchmark en we zetten de dialoog voort om vooruitgang te stimuleren.

Cardano hanteert een mijlpalensysteem om de voortgang van engagements bij te houden en daarover te rapporteren. Onderstaande schema biedt inzicht in de verschillende milestones die worden gehanteerd.

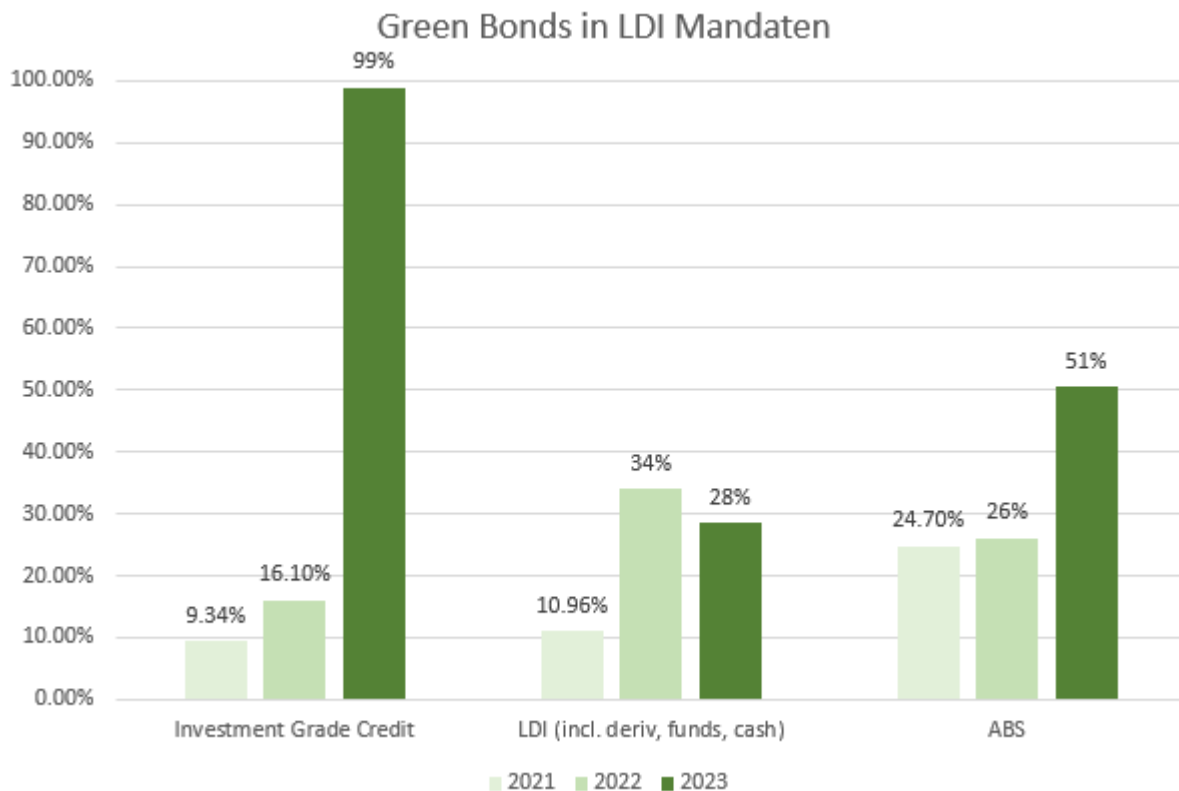

7. Impactbeleggen & maatschappelijke impact

Groene obligaties zijn overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van projecten die een positieve bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek. Sociale obligaties zijn hoogwaardige overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van sociale projecten. Het fonds heeft conform het beleid een forse allocatie naar dit type obligaties aangebracht in de beleggingsportefeuille, omdat wij hierdoor niet enkel een goed financieel rendement realiseren, maar ook bijdragen aan een maatschappelijk rendement.

Allocaties naar impactbeleggingen

In 2023 heeft het pensioenfonds de allocatie naar deze obligaties met een maatschappelijke en milieu-impact verder verhoogd, door omvorming van het reguliere bedrijfsobligatiemandaat naar een groen bedrijfsobligatiemandaat. De allocaties naar groene obligaties zijn gemaakt in de volgende discretionaire vastrentende waarden portefeuilles: bedrijfsobligaties, staatobligaties en asset backed securities (ABS). In onderstaand overzicht is de blootstelling naar groene obligaties per beleggingscategorie over de afgelopen drie jaar weergegeven.

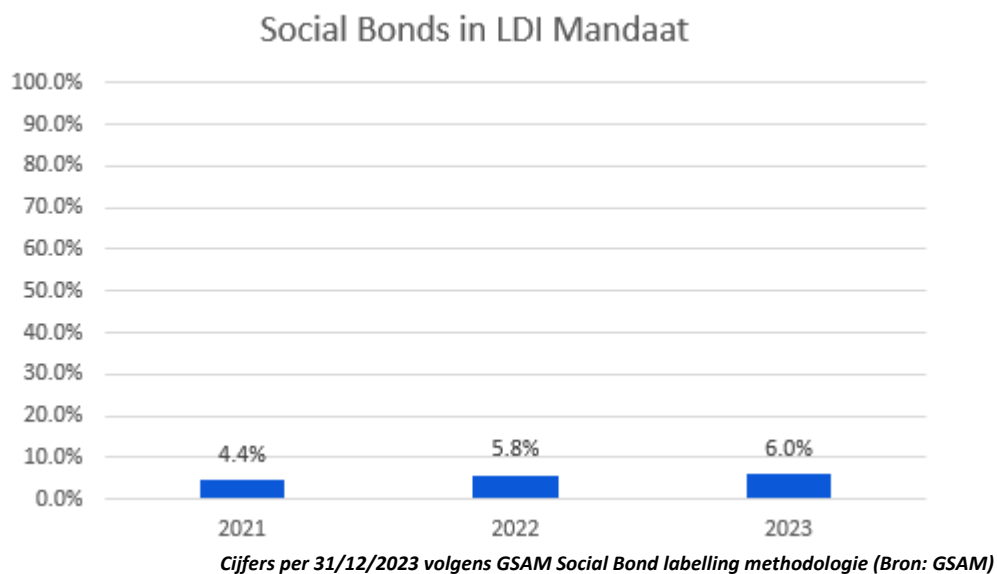

Cijfers per 31/12/2023 volgens de GSAM Green Bond labelling methodologie (Bron: GSAM)

In dit overzicht zijn de groei-doelstellingen die wij hebben geformuleerd goed terug te zien. Alle beleggingscategorieën toonden een hogere allocatie naar groene obligaties (als gewicht van het mandaat) dan het basisjaar 2021. Voor 2023 is een verregaande vergroening van het investment grade mandaat doorgevoerd, waarbij het pensioenfonds dit mandaat maximaal verduurzaamt door omvorming naar een volledig groene bedrijfsobligatie strategie. Op deze manier financiert het pensioenfonds nog nadrukkelijker de transitie die het bedrijfsleven door zal moeten maken om de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te behalen.

In onderstaand overzicht is de blootstelling naar sociale obligaties in het core LDI mandaat (met name staatsobligaties) weergegeven, gemeten over de laatste drie jaar.

Ten aanzien van onze impact beleggingen hebben wij in afgelopen drie jaren voornamelijk gestuurd op een grotere toewijzing naar groene obligaties. In bovenstaand overzicht is dan ook te zien dat de toewijzing naar social bonds lager is dan die naar green bonds. In de afgelopen jaren is echter het aanbod van social bonds toegenomen. In lijn met deze marktontwikkeling is ook het aandeel social bonds licht toegenomen.

Door deze intentionele allocaties naar green en social bonds tracht het fonds bij te dragen bij gelijkblijvende risico's en rendementen aan de financiering van projecten met directe en aantoonbare klimaat- en sociale doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen liggen op het vlak van beperking van klimaatverandering, zoals energie-efficiënte oplossingen, op het vlak van aanpassing aan klimaatverandering, zoals het landbeschermingsprojecten, maar ook op het terrein van duurzame energiebronnen.

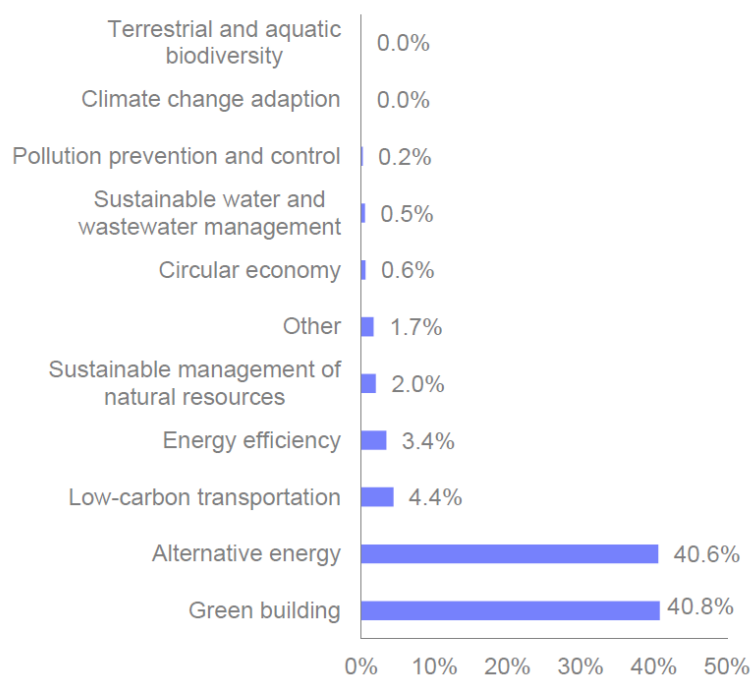
Onderstaand is weergegeven bij welke Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties deze beleggingen zoveel mogelijk aansluiting zoeken.

Gefinancierde impact

Via de beleggingen in Green Bonds worden projecten met uiteenlopende milieu- en klimaatdoelstellingen gefinancierd. In onderstaand overzicht is weergegeven aan welk type project de financiering van onze groene bedrijfsobligatie strategie is besteed, de zogenaamde *use of proceeds*.

PROJECTS BY USE OF PROCEEDS

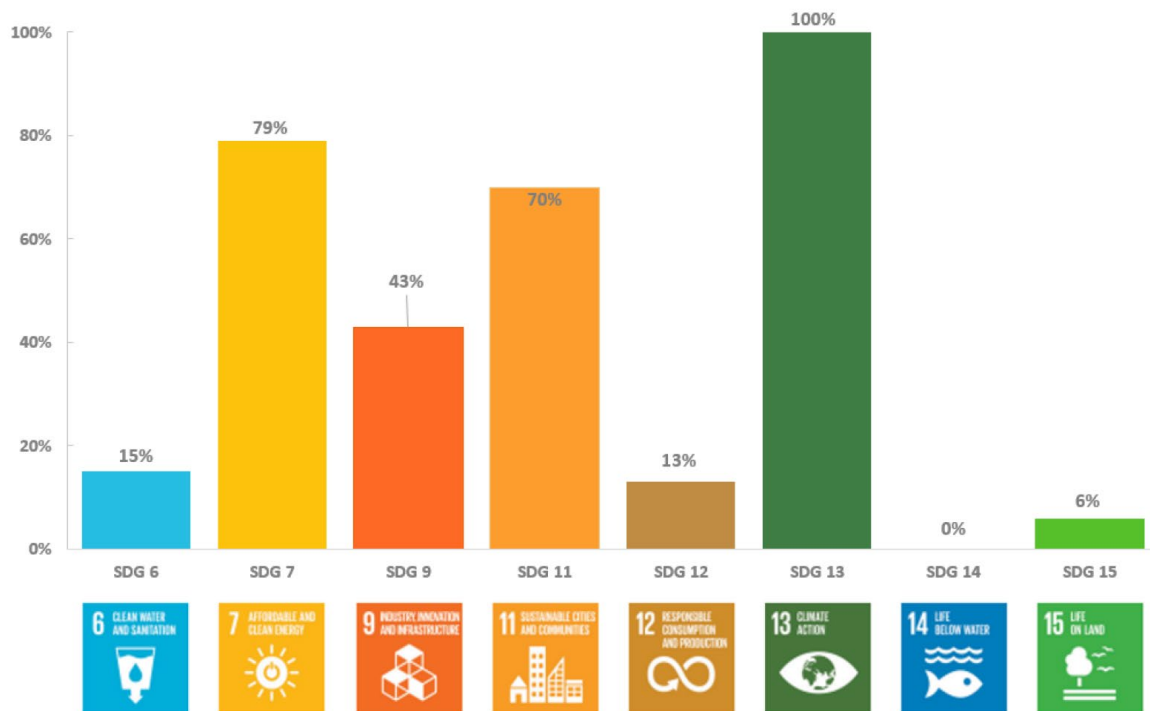

Use of Proceeds van de groene bedrijfsobligatie strategie per 31/12/2023 (Bron: Goldman Sachs Asset Management)

Veruit het grootste deel van de financiering binnen de groene bedrijfsobligaties is gegaan naar projecten ter verduurzaming van gebouwen en voor alternatieve energievoorziening. De impact die deze projecten hebben gerealiseerd drukken wij uit in *vermeden CO₂-emissies* als ook blootstelling aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. De vermeden emissies van onze Green Bonds beleggingen bedroegen per eind 2023 227 ton CO₂ voor 1 mln euro geïnvesteerd. Onderstaand is de totale impact van onze financiering weergegeven.

Omvang groene bedrijfsobligaties (in mln euro)	Vermeden emissies in ton CO ₂ (per mln euro)	Totaal gefinancierde vermeden emissies (in Ton CO ₂)
304	227	68.983

Onderstaand is de green bond blootstelling naar de verschillende SDGs weergegeven, waarbij te zien is dat de meeste blootstelling gaat naar de door het fonds centraal gestelde SDGs 7 en & 13, met respectievelijk 79% en 100%.

Blootstelling van de groene bedrijfsobligaties strategie per 31/12/2023 naar SDGs. (Bron: Goldman Sachs Asset Management)

Praktijkvoorbeeld

De totale green en social bonds portefeuille bestaat uit obligaties uitgegeven door een diverse groep uitgevende instanties, zowel bedrijven uit verschillende sectoren als ook overheden. Zoals hierboven gepresenteerd kunnen deze worden gerelateerd aan uiteenlopende projecten en doelen. Om iets meer inzicht te geven in de overwegingen om in specifieke groene obligaties te beleggen lichten we onderstaand één casus nader toe, namelijk die van de groene obligatie van Duits Nutsbedrijf EnBW AG.

EnBW

ISIN

XS2295333988

Uitgevende instelling

Energie Baden-Württemberg AG.

Sector

Nutsbedrijven

Het Green Bond-programma van EnBW beoordeeld

Energie Baden-Württemberg AG (EnBW) is een Duits nutsbedrijf dat actief is in meerdere Europese landen en de fors investeert in de energietransitie. Hiertoe geeft de onderneming groene obligaties uit, ter financiering van energie-transitieprojecten.

Volgens de criteria van de Green, Social and Sustainability Methodologie die is toegepast op ons green bonds mandaat is de uitgevende instelling verplicht de groene obligatie in kwestie toe te wijzen aan activiteiten die de sectorscreening doorstaan. Volgens onze analyse komt elektriciteitsopwekking uit windenergie op land en fotovoltaïsche zonne-energie in aanmerking voor groene beleggingen. Volgens

het bedrijf is de in juni 2020 uitgegeven groene achtergestelde obligatielening bestemd voor de opwekking van elektriciteit uit onshore wind- en fotovoltaïsche technologiefaciliteiten in Frankrijk. Dit voldoet aan onze vereisten voor classificatie als groene obligaties.

Rapportagecriteria

Onze rapportagevereisten zijn dat de uitgevende instelling een *aanname*, *passende rapportage uitgangspunten* en een passende *berekeningsmethode* definieert. EnBW voldoet op de volgende manieren aan deze criteria:

Aanname:

De onderneming die de groene obligaties uitgeeft heeft de aanname gedefinieerd als het feit dat ‘de opwekking van hernieuwbare energie in Frankrijk de conventionele opwekking vervangt’. Dit voldoet aan het eerste criterium voor rapportage.

Rapportage Uitgangspunten:

De onderneming heeft een rapportagebasislijn gedefinieerd op basis van de specifieke CO₂-equivalenten voor conventionele energieopwekking in Frankrijk, rekening houdend met de CO₂-equivalenten gedurende de levenscyclus van de opwekking van hernieuwbare energie. De conventionele opwekkingsgegevens worden gecombineerd met de overeenkomstige CO₂-emissiefactoren om het specifieke CO₂-equivalent (CO₂eq) voor de elektriciteitsopwekking in Frankrijk te berekenen. De CO₂-vermijdingsfactor wordt berekend voor hernieuwbare energiebronnen voor elke opwekkingscategorie door van de resulterende specifieke CO₂-eq voor elektriciteitsopwekking de levenscyclusspecifieke CO₂-eq voor elke hernieuwbare energiecategorie af te trekken. Deze methode voor het berekenen van een baseline voldoet aan ons tweede rapportagecriterium.

Berekeningsmethodologie:

De onderneming heeft zijn impactmetrische methodologie volledig beschreven op een manier die door onze normen als robuust wordt beschouwd. EnBW heeft het opwekkingsvermogen berekend dat toekomt aan respectievelijk de windenergieprojecten op land (264,3MW) en de zon-PV-projecten (78,4MW). Hetzelfde geldt voor de hoeveelheid hernieuwbare energie in 2022 die kan worden toegeschreven aan de financiering van de obligatie (568,5 GW voor wind op land en 134,4 GW voor zonne-PV). Op basis van de opwekkingsgegevens en CO₂-vermijdingsfactoren (55 gCO₂eq/kWh voor wind op land en 18 gCO₂eq/kWh voor zonne-PV) bedragen de vermeden emissies die kunnen worden toegeschreven aan de obligatie, volgens het Green Bond Impact Report (2022) van EnBW in 2022 31.270. tCO₂eq voor wind op land en 2419 tCO₂eq voor zonne-energie. Deze worden ook op de website van de uitgevende instelling gepubliceerd. Deze berekeningsmethode voor impactstatistieken voldoet aan ons rapportagecriterium.

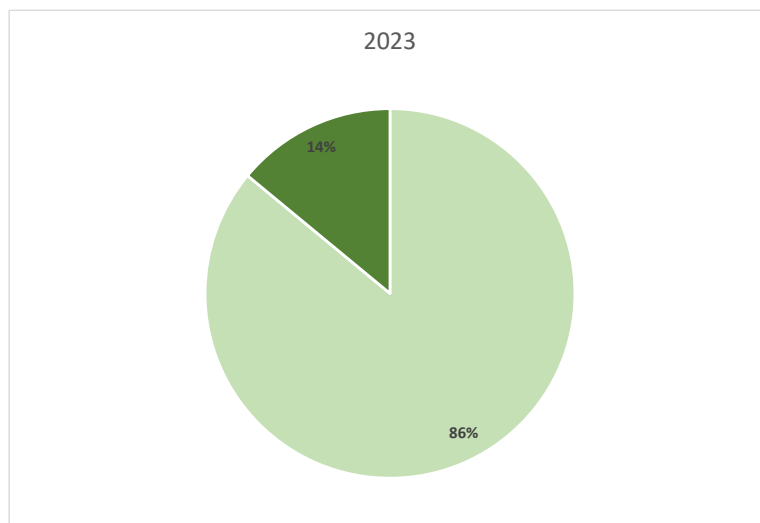
Omdat deze groene obligatie aan alle gestelde duurzaamheidseisen voldoet en tevens vanuit een financieel perspectief passend is, heeft de vermogensbeheerder deze opgenomen in onze beleggingsportefeuille.

8. Duurzaamheidskenmerken in de beleggingsportefeuille

De ondernemingen in onze beleggingsportefeuille kunnen worden beoordeeld op verschillende duurzaamheidskenmerken, zoals de wettelijke duurzaamheidsclassificaties, de duurzaamheidsscore (ESG-score), de CO₂-uitstoot, de productie van afvalstromen of watergebruik. Niet alleen kunnen dergelijke kenmerken vanuit maatschappelijk perspectief relevant zijn, maar ook vanuit beleggings oogpunt hechten we in toenemende mate belang aan dergelijke duurzaamheidskenmerken. Daarom vinden wij het belangrijk om te inventariseren en te publiceren hoe onze beleggingsportefeuille is blootgesteld aan deze duurzaamheidskenmerken. Voor het vaststellen van de duurzaamheidskenmerken van onze beleggingsportefeuille maken we gebruik van onze fiduciair vermogensbeheerder en gegevens van gespecialiseerde onderzoeksbureaus ISS en Sustainalytics.

SFDR-classificatie beleggingsportefeuille

De Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), zorgt voor verhoogde transparantie voor consumenten van beleggingsproducten. Hierbij dient de aanbieder van beleggingsproducten sinds maart 2021 de aangeboden producten zelf te classificeren op basis van duurzaamheid. Indien een product *sociale en/of milieukenmerken promoot* dient het te worden geclassificeerd als 'artikel 8'. Indien het product daarnaast concrete *sociale en/of milieudoelen nastreeft* wordt het geclassificeerd als 'artikel 9'. Alle andere producten zijn per definitie 'artikel 6'. De verhouding van deze producten in de beleggingsportefeuille biedt het enige inzicht in het duurzaamheidsgehalte van de totale beleggingsportefeuille. Onderstaand is een visuele weergave gemaakt van de samenstelling op basis van SFDR-classificaties per einde jaar sinds 2021.

■ Art. 6 - Geen promotie van duurzaamheid ■ Art. 8 - Promotie van sociale en/of milieukenmerken ■ Art. 9 - Sociale en/of milieudoelstelling

	2021	2022	2023
Art. 6 - Geen promotie van duurzaamheid	3%	0%	0%
Art. 8 - Promotie van social en/of milieukenmerken	86%	100%	86%
Art. 9 - Sociale en/or Milieudoelstelling	11%	0%	14%

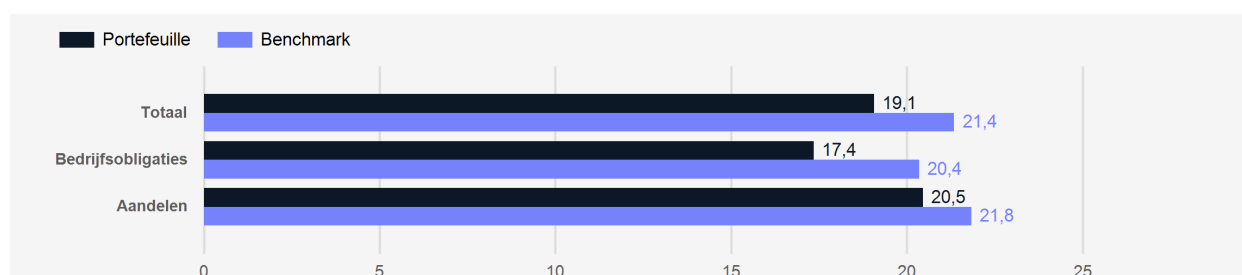
Aan het eind van 2023 bestond de gehele beleggingsportefeuille uit beleggingsfondsen en -mandaten die onder SFDR als artikel 8 of artikel 9 zijn geclassificeerd. Dat betekent dat elk van deze afzonderlijke strategieën duurzaamheidskenmerken incorporeert. Wat dit exact is, en hoe dit wordt gerealiseerd kan van strategie tot strategie en beheerder tot beheerder verschillen, daar heeft de Europese Unie geen voorschrijvende standaard voor ontwikkeld. Deze verdeling geeft ons commitment naar een duurzame beleggingsportefeuille goed weer.

In 2023 heeft het fonds de beleggingen binnen het bedrijfsobligatiemandaat volledig omgevormd naar groene bedrijfsobligaties. Omdat nu alle individuele obligatieleningen duurzame leningen zijn volgens het SFDR-classificatieraamwerk van de beheerder, kan het gehele mandaat als artikel 9 worden aangemerkt. Daarnaast is als gevolg van ons aangescherpte landenbeleid een passende nieuwe strategie voor leningen aan opkomende landen in portefeuille opgenomen. De beheerder van dit fonds kenmerkt deze strategie als een SFDR artikel 9 strategie, wat betekent dat alle beleggingen conform het raamwerk van de beheerder voldoen aan de duurzaamheidsdoelen. De strategie waarvan afscheid is genomen was als artikel 8 geclassificeerd. Als laatste heeft het pensioenfonds in 2023 de beleggingen in hoogrenderend schuld papier van ondernemingen (high yield) verder verduurzaamd. De beheerder is dezelfde gebleven, maar past nu een duurzamere strategie toe dan voorheen. Deze strategie is gekoppeld aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Ook deze portefeuille bestaat hierdoor nu uitsluitend uit ondernemingen die voldoen aan de duurzaamheidseisen van SFDR artikel 9. Door de dialoog aan te gaan met de beheerder van het 'oude' artikel 8 fonds, is de beheerder overgegaan op een artikel 9 fonds.

ESG-kenmerken beleggingsportefeuille

Wij beleggen in aandelen en bedrijfsobligaties van ondernemingen. Deze ondernemingen gaan op verschillende manieren om met duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Gespecialiseerde onderzoeksbureaus hebben methodes ontwikkeld om te beoordelen in welke mate de verschillende ondernemingen waarin wij beleggen duurzaamheidsrisico's lopen. Een onderneming die hogere risico's loopt is niet altijd per definitie in financiële termen een onaantrekkelijk of risicovol bedrijf. Beleggers zoals het pensioenfonds willen gecompenseerd worden voor de genomen risico's en inzicht krijgen in de door de onderneming genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Een schaal van 0-100 geeft inzicht in de duurzaamheidskarakteristieken van de beleggingsportefeuilles. Hoe lager de score, hoe lager het risico. De karakteristieken van de beleggingsportefeuille (zwart) zijn afgezet tegen die van het beleggingsuniversum, ook wel benchmark (blauw). Op totaalniveau (19,1) is het duurzaamheidsrisico 2,3 lager dan dat van het beleggingsuniversum (21,4). Dat is een verschil van circa 10%. Bij de aandelenbeleggingen is het verschil 1,3 en bij de bedrijfsobligatiebeleggingen zijn de duurzaamheidsrisico's significant lager dan het universum met 3,0.

ESG Risicoscore van de beleggingsportefeuille afgezet tegen de benchmark. Bron: GSAM & Sustainalytics

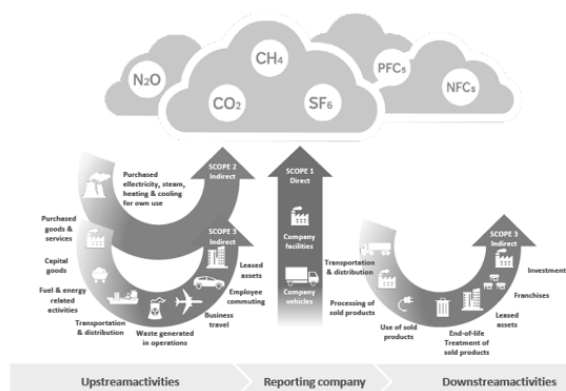
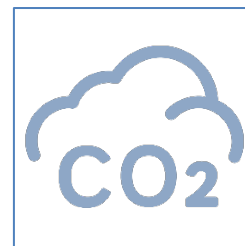
Hiermee is onze doelstelling dat de ESG risicoscore van de beleggingsportefeuille lager moet zijn dan die van de benchmark behaald.

CO2-kenmerken beleggingsportefeuille

De ondernemingen waarin wij beleggen stoten in meer of mindere mate broeikasgassen uit. Voor een groot deel wordt de hoogte van de CO₂-uitstoot van bedrijven bepaald door de sector waarin zij actief zijn. Wij hebben ook deze kenmerken van onze beleggingsportefeuille gemeten, met behulp van gegevens van gespecialiseerde onderzoeksbureaus. De manier waarop de uitstoot van een bedrijf wordt vastgesteld kan op meerdere manieren worden bepaald. In het volgend overzicht wordt uitgelegd wat de drie niveaus zijn die iets kunnen zeggen over de CO₂-uitstoot van ondernemingen.

Wat is de CO₂-voetafdruk?

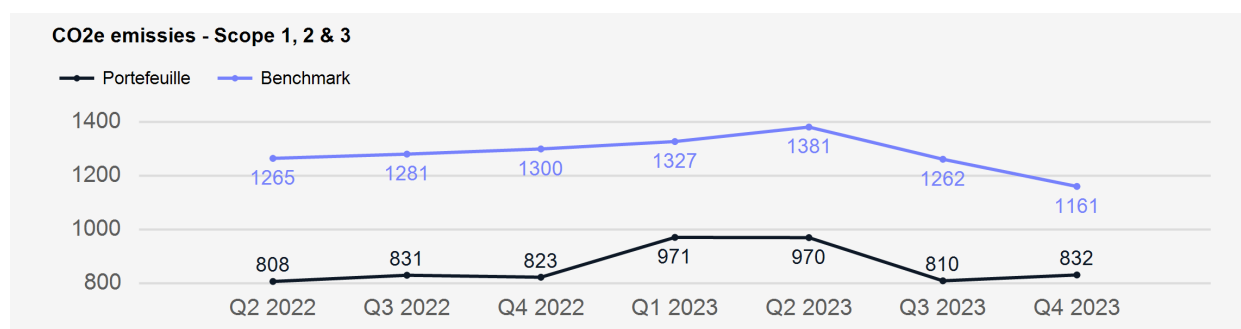
De CO₂-voetafdruk van een bedrijf is gedefinieerd als de hoeveelheid koolstofdioxide die de organisatie direct of indirect in de atmosfeer uitstoot, gemeten in ton. Dit kan vervolgens worden vertaald naar een intensiteitscijfer door de uitstoot te relateren aan de omzet van het bedrijf, uitgedrukt in ton per EUR 1 miljoen omzet. De voetafdruk kan op drie niveaus worden bepaald: Scope 1-emissies, ook wel de directe uitstoot van broeikasgassen, worden gedefinieerd als emissies van bronnen waarvan die de onderneming in eigendom heeft of door de onderneming wordt beheerd; Scope 2-emissies, ook wel indirecte emissies, zijn emissies van het verbruik van ingekochte producten zoals elektriciteit, stoom of andere energiebronnen die buiten de organisatie zijn gegenereerd; Scope 3-emissies, ook bekend als overige indirecte broeikasgassen, zijn emissies die een gevolg zijn van de activiteiten van een organisatie, maar zijn niet rechtstreeks eigendom van of worden niet beheerd door de organisatie. Scope 3 emissies vormen veruit de grootste component van de meeste CO₂-uitstoot van bedrijven.

Bron: GHG Protocol

Wij hebben de CO₂-emissies van onze beleggingsportefeuille gemeten op basis van scope 1, 2 & 3 uitstoot. Wij vinden het van belang om vast te stellen hoeveel emissies wij financieren, dat is de CO₂-voetafdruk. Daarnaast vinden wij het ook belangrijk om vast te stellen hoe efficiënt de ondernemingen in onze beleggingsportefeuille omgaan met de uitstoot. Daarom meten en rapporteren wij twee grootheden, de voetafdruk en de intensiteit. De CO₂-voetafdruk geeft inzicht in de mate van blootstelling naar CO₂-intensieve ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Daarmee is het een indicator voor mogelijke transitierisico's als gevolg van klimaatverandering. De CO₂-intensiteit van onze beleggingen geeft een indicatie van efficiënt gebruik van CO₂-emissies per geleverde productie-eenheid. Met andere woorden: hoe efficiënt gaan de ondernemingen om met emissies.

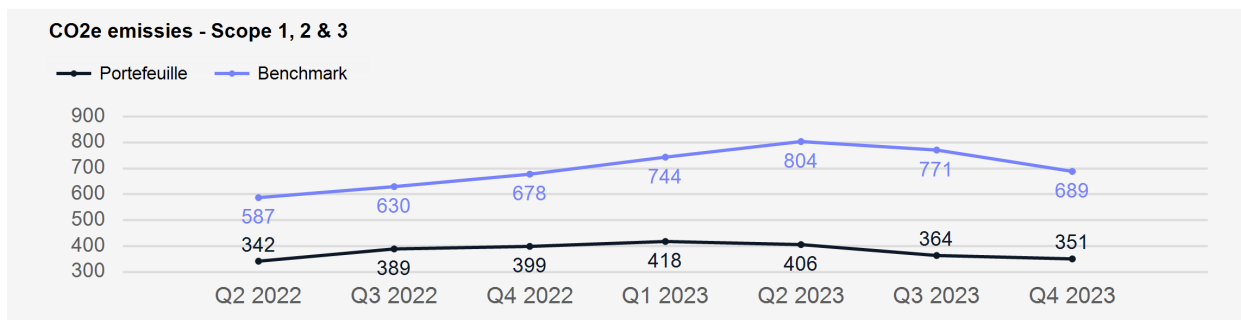
Omdat de footprint van de beleggingsportefeuille kan variëren met financiële marktbevingen, kan het pensioenfonds hier minder goed op sturen. De CO₂-intensiteit kan door de tijd heen goed vergeleken worden en is daarmee doorgaans een relevantere vergelijkingsgrootte. Onderstaand is op basis van scope 1, 2 & 3 CO₂-emissies de intensiteit van portefeuille en benchmark weergegeven. De ondernemingen in portefeuille zijn eind 2023 ruim 28% minder CO₂-intensief dan de benchmark.

CO₂-intensiteit (scope 1,2,3) van portefeuille en benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

De CO₂-footprint van de beleggingsportefeuille per eind 2023 (scope 1,2, & 3) is ca. 49% lager dan die van de benchmark. Zie onderstaand overzicht.

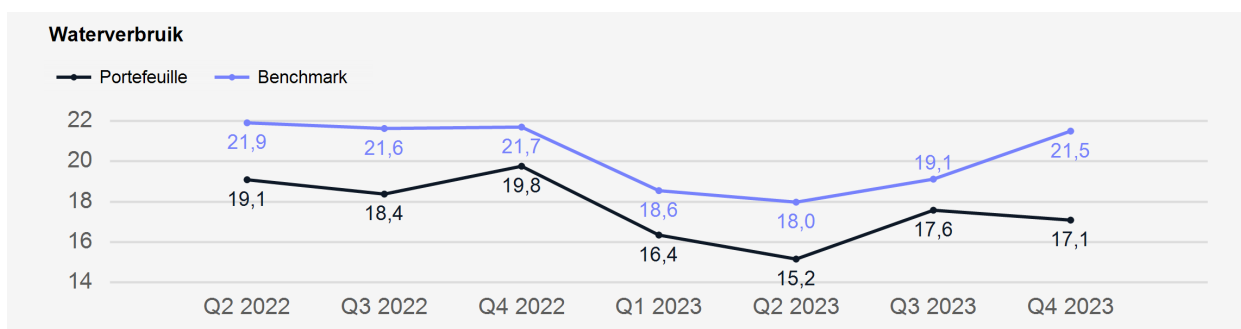

CO2-voetafdruk van portefeuille & benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

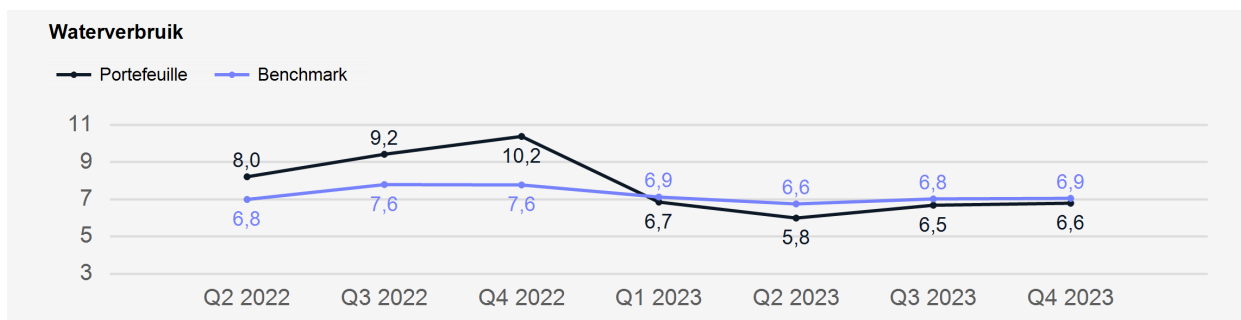
Uit bovenstaande grafieken blijkt dat de blootstelling naar CO₂-intensieve ondernemingen (footprint, rechtergrafiek) ruim lager is dan de benchmark (scope 1+2 & 3). De ondernemingen die wij in de beleggingsportefeuille aanhouden gaan circa ca. 28% efficiënter om met CO₂-emissies. Hiervoor hadden wij ultimo 2023 een doelstelling van 30% reductie gesteld, waar we dus net iets onder zitten. Het fonds stuurt actief op korte- middellange en lange termijn decarbonisatie doelen in de beleggingsportefeuille voor aandelen en bedrijfsobligaties. De aandelenfondsen voor ontwikkelde markten passen een zelfde decarbonisatiestrategie toe, waarbij de gemiddelde decarbonisatie jaarlijks 7% terugloopt, zodanig dat ze in 2050 netto-nul emissies zullen hebben, inclusief tussentijdse doelen voor 2030.

Water- en afval-kenmerken beleggingsportefeuille

De ondernemingen waarin wij beleggen kunnen tijdens het productieproces water verbruiken. Analyse van onze beleggingsportefeuille levert de volgende kenmerken op. De bedrijven in onze portefeuille gaan efficiënter om met water dan de brede markt (17,1 vs. 21,5 mln liter per mln euro omzet). Ook op basis van de water-footprint wordt binnen de portefeuille minder water verbruikt dan binnen de benchmark (6,6 vs. 6,9 mln liter).

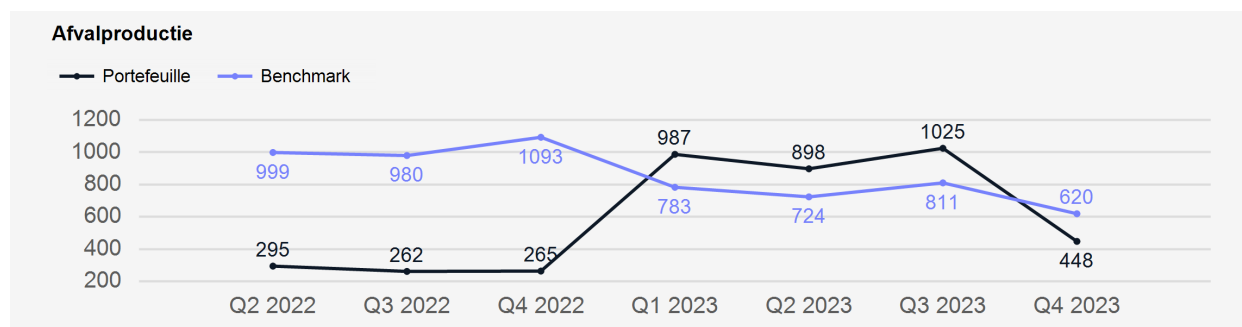
water-intensiteit van portefeuille & benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

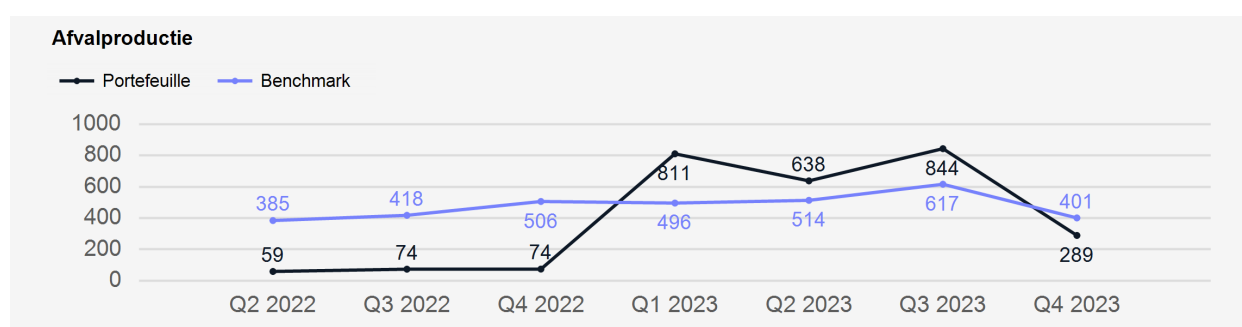
water-voetafdruk van portefeuille & benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

De ondernemingen waarin wij beleggen kunnen tijdens het productieproces afvalstromen generen. Analyse van onze beleggingsportefeuille levert de volgende kenmerken op rond afvalproductie. De ondernemingen in onze beleggingsportefeuille gaan per eind 2023 efficiënter om met afval (448 ton) dan

die in de benchmark (620 ton), per \$1 miljoen omzet. Per miljoen geïnvesteerd in de beleggingsportefeuille genereert onze portefeuille 289 ton afval, tegen 401 wanneer in de benchmark zou zijn geïnvesteerd.

afval-intensiteit van portefeuille & benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

afval-voetafdruk van portefeuille & benchmark. Bron: GSAM & ISS Climate

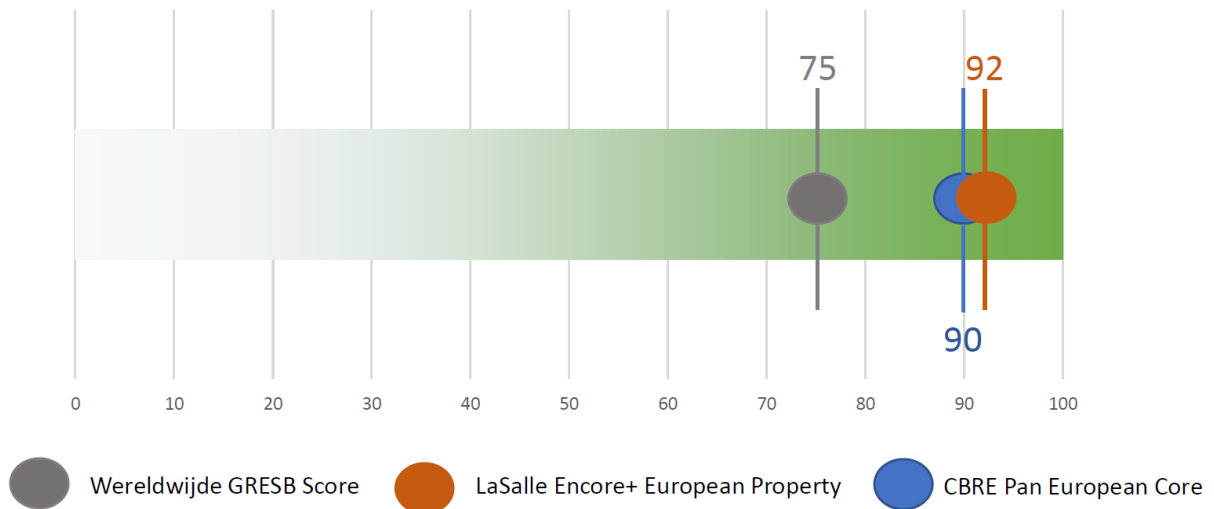
De afname van de afvalproductie is mede het resultaat van de eerder genoemde afbouw van emerging markets aandelen.

Vastgoedbeleggingen en duurzaamheid

Een breed geaccepteerde wereldwijde standaard om het duurzaamheidsgehalte van vastgoedportefeuilles te meten wordt geleverd door de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)³. Deze benchmark komt tot stand via jaarlijks onderzoek, waarin het duurzaamheidsbeleid en -prestaties van vastgoedmanagers wereldwijd wordt vergeleken. Op basis hiervan wordt de Benchmark bepaald. In het onderzoek is aandacht voor onder meer het energieverbruik van de onderliggende objecten, verduurzamingsplannen, het duurzaamheidsbeleid van de beheerder en de mate waarin huurders worden aangespoord energiebewust te handelen. Op deze GRESB standaard rapporteren meer dan 2.000 vastgoedentiteiten duurzaamheidsdata ter vergelijking. De gemiddelde score van al het onderzochte vastgoed is 75 op een schaal van 100 (hoger is duurzamer).

³ [GRESB | Global ESG Benchmark for Real Assets](#)

GRESB Scores Vastgoedportefeuille

De twee vastgoedfondsen waarin het fonds belegt scoren beide bovengemiddeld op duurzaamheidskenmerken met scores van 90 & 92 en zijn beide toegenomen van 87 ten opzichte van voorgaand jaar. De gemiddelde score is ten opzichte van 2022 gestegen van 74 naar 75. Bij onze gesprekken met vastgoedbeheerders is het verder verduurzamen van de portefeuille een belangrijk onderwerp.

9. Transparantie Beleggingsportefeuille

Het fonds belegt direct in financiële instrumenten voor de zogenaamde matchingportefeuille. Zie hieronder.

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Fondsnaam
Groene Bedrijfsobligaties	Goldman Sachs AM	Discretionair Mandaat
Staatsobligaties (core LDI)	Goldman Sachs AM	Discretionair Mandaat
Collateralized Bonds	Goldman Sachs AM	Discretionair Mandaat
Asset Backed Securities	Goldman Sachs AM	Discretionair Mandaat
Hypotheken	a.s.r.	Hypothekenfonds zonder NHG

Wij willen transparantie bieden ten aanzien van de beleggingen, daarom publiceren we op onze [website](#)⁴ een overzicht van de ondernemingen waarin per ultimo 2023 is belegd.

Daarnaast heeft het fonds een indirecte blootstelling naar ondernemingen en landen via beleggingsfondsen in de rendementsportefeuille. Naast deze directe beleggingen was sprake van beleggingen in ondernemingen via de volgende beleggingsfondsen.

Rendementsportefeuille

Beleggingscategorie	Beheerder	Fondsnaam
Vastrentend Alternatives	Robeco	Climate Global High Yield Bond Fund
Vastrentend Alternatives	Neuberger Berman	EM Market Debt Sustainable HC Fund
Aandelen	Cardano	ESG Transition Enhanced Index Equity Global Fund
Aandelen	Goldman Sachs	Emerging Markets Equity ESG Fund
Aandelen	JP Morgan	Emerging Markets Sustainable Equity Fund
Vastgoed	CBRE	Pan European Core Fund
Vastgoed	LaSalle	Encore Plus European Property Fund
Alternatives	Actiam	Micro Finance Fund
Alternatives	Actiam	Micro Finance Fund 2
Geldmarkt	BNP Paribas	InstiCash

⁴ <https://pensioenfonds-snsreaal.nl/sites/pensioenfonds-snsreaal.nl/files/2023-06/23079%20Beleggingen%2029%2006%2023.pdf>

Bijlage 1 – Principes van het UN Global Compact

#	UN Global Compact Principe
1	Bedrijven dienen (binnen de grenzen van hun invloedssfeer) de internationaal uitgevaardigde mensenrechten te eerbiedigen
2	Bedrijven dienen zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van de mensenrechten
3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven
4	Bedrijven dienen iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid uit te bannen
5	Bedrijven dienen kinderarbeid affectief af te schaffen
6	Bedrijven dienen discriminatie in arbeid en beroep te bestrijden
7	Bedrijven dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen
8	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen
9	Bedrijven dienen de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren
10	Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping

Bijlage 2 – Lijst met niet ingesloten bedrijven per criterium (toegepast op mandaten)

Schending Global Compact Richtlijnen

63 Moons Technologies Ltd.
Aerospace Long-March International Trade Co., Ltd.
Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.
Avibras Indústria Aeroespacial SA
Baidu, Inc.
Bharat Dynamics Ltd.
China Aerospace Science & Technology Corp.
China Literature Ltd.
China Metallurgical Group Corp.
China Minmetals Group Co., Ltd.
China National Petroleum Corp.
China North Industries Corp.
China North Industries Group Corp. Ltd.
China Northern Rare Earth (Group) High-Tech Co., Ltd.
China Petrochemical Corp.
China Petroleum & Chemical Corp.
China Spacesat Co., Ltd.
CNPC (HK) Overseas Capital Ltd.
CNPC Capital Co., Ltd.
CNPC General Capital Ltd.
CNPC Global Capital Ltd.
Compania Nationala ROMARM SA
Cox & Kings (India) Ltd.
Defense Research & Development Organization
Elsewedy Electric Co.
Enable Midstream Partners LP
Energy Transfer LP
Energy Transfer Operating LP
Eskom Holdings SOC Ltd.
ETC Sunoco Holdings LLC
ETP Legacy LP
Funcom SE
Hangzhou Hikvision Digital Technology Co., Ltd.
HUYA, Inc.
Inco Ltd.
Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.
iQIYI, Inc.
Israel Aerospace Industries Ltd.
L&T Finance Ltd.
L&T Technology Services Ltd.
Larsen & Toubro Infotech Ltd. (India)
Larsen & Toubro Ltd.
LIG Corp.
LIG Nex1 Co., Ltd.
Lockheed Martin Corp.
LTMindtree Ltd.
Makine ve Kimya Endüstrisi AS
Mattel, Inc.
MCC Holding (Hong Kong) Corp. Ltd.
Metallurgical Corp. of China Ltd.
Midwest Connector Capital Co. LLC
Mil-spec Industries Corp
Mindtree Ltd.
Minmetals Bounteous Finance (BVI) Ltd.
Motiva Enterprises LLC
Mumias Sugar Co. Ltd.
National Development Complex
Nityanand Udyog Pvt Ltd.
Nuclear Damage Compensation & Decommissioning Facilitation
OCP SA

Oil & Natural Gas Corp. Ltd.
ONGC Videsh Ltd.
ONGC Videsh Vankorneft Pte Ltd.
Orascom Investment Holding SAE
Pemex Project Funding Master Trust
PennTex Midstream Partners LP
PetroChina Co., Ltd.
Petroleos Mexicanos, Inc.
Petroliam Nasional Bhd.
PETRONAS Capital Ltd.
PETRONAS Energy Canada Ltd.
Petronas Global Sukuk Ltd.
Petróleos Mexicanos EPE
Philadelphia Energy Solutions Refining & Marketing LLC
Philadelphia Energy Solutions, Inc.
Poongsan Corp.
POONGSAN HOLDINGS Corp.
PT Indonesia Asahan Aluminium (Persero)
Raytheon Co.
Raytheon Missiles & Defense
Regency Energy Finance Corp.
Regency Energy Partners LP
Rockwell Collins, Inc.
RTX Corp.
S-Oil Corp.
SA Global Sukuk Ltd.
SABIC Capital I BV
Sabic Capital II BV
Saudi Arabian Oil Co.
Saudi Aramco Base Oil Co.
Saudi Basic Industries Corp.
SemGroup LLC
SINA Corp.
Sinopec Capital (2013) Ltd.
Sinopec Capital Co., Ltd.
Sinopec Capital Ltd.
SINOPEC Engineering (Group) Co., Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2012) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2014) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
Sinopec Group Overseas Development Ltd.
Sinopec Kantons Holdings Ltd.
Sinopec Oilfield Service Corp.
SNT DYNAMICS Co., Ltd.
SNT Holdings Co., Ltd.
Sogou, Inc.
STARK Corp. Public Co. Ltd.
Steel Authority of India Ltd.
Sumo Group Ltd.
Sunoco Logistics Partners Operations LP
Synthetic Moulders Ltd.
Tata Advanced Systems Ltd.
Tata Consultancy Services Ltd.
Tata Investment Corp. Ltd.
Tata Sons Pvt Ltd.
Tencent Holdings Ltd.
Tencent Music Entertainment Group
The Day & Zimmermann Group, Inc.
Tokyo Electric Power Co. Holdings, Inc.
Unitech Ltd.
United Technologies Corp.
Vale Overseas Ltd.
Vale SA
Walchandnagar Industries Ltd.
Weibo Corp.
Wirecard AG
Xinjiang Zhongtai Chemical Co., Ltd.
Yixin Group Ltd.

Staatsbedrijven (landenbeleid mensenrechten)

ADNOC Drilling Co. PJSC
AECC Aviation Power Co., Ltd.
Aabar Investments PJS
Abou Kir Fertilizers
Abu Dhabi Commercial Bank
Abu Dhabi Crude Oil Pipeline LLC
Abu Dhabi National Energy Co. PJSC
Abu Dhabi National Oil Co. for Distribution PJSC
Abu Dhabi Ports Co. PJSC
Agricultural Development Bank of China
Agthia Group PJSC
Air China Ltd.
Airports Corp. of Vietnam
Al Yah Satellite Communications Co. PJSC
Angang Steel Co., Ltd.
Arabian Internet & Communications Services Co.
Asian Infrastructure Investment Bank
AviChina Industry & Technology Co., Ltd.
Aviation Industry Corporation of China Ltd.
Avicopter Plc
Bank of China (Dubai) Branch
Bank of China Ltd.
Bank of China Ltd. (Beijing Branch)
Bank of China Ltd. (London Branch)
Bao Viet Holdings
Baoshan Iron & Steel Co., Ltd.
Beijing Capital International Airport Co., Ltd.
Borouge Plc
Bright Dairy & Food Co., Ltd.
Bright Food (Group) Co., Ltd.
CCBL (Cayman) 1 Corp. Ltd.
CGN Power Co., Ltd.
CHN Energy Changyuan Electric Power Co., Ltd.
CI Capital Holding for Financial Investments
CITIC Ltd.
CITIC Press Corp.
CNOOC Energy Technology & Services Ltd.
CNPC Capital Co., Ltd.
CNPC Global Capital Ltd.
COFCO Biotechnology Co., Ltd.
COFCO Capital Holdings Co., Ltd.
COFCO Corp.
COSCO SHIPPING Development Co., Ltd.
COSCO SHIPPING Energy Transportation Co., Ltd.
COSCO Shipping Specialized Carriers Co., Ltd.
CRCC High-Tech Equipment Corp. Ltd.
China Aerospace Science & Technology Corp.
China Aluminum International Engineering Corp. Ltd.
China Automotive Engineering Research Institute Co., Ltd.
China BaoWu Steel Group Corp. Ltd.
China CAMC Engineering Co., Ltd.
China CITIC Bank Corp. Ltd.
China CITIC Financial Asset Management Co., Ltd.
China Cinda Asset Management Co., Ltd.
China Citic Bank Corp. Ltd. (London Branch)
China Coal Energy Co., Ltd.
China Communications Construction Co. Ltd.
China Communications Services Corp. Ltd.
China Construction Bank Corp.
China Datang Corp. Renewable Power Co. Ltd.
China Development Bank
China Development Bank Financial Leasing Co. Ltd.
China Eastern Airlines Corp. Ltd.
China Galaxy Securities Co., Ltd.
China General Nuclear Power Corp.
China Great Wall Asset Management Co., Ltd.
China Great Wall International Holdings IV Ltd.
China Green Electricity Investment of Tianjin Co., Ltd.
China Harzone Industry Corp., Ltd.
China Huadian Corp. Ltd.
China Huadian Overseas Development 2018 Ltd.
China Huadian Overseas Development Management Co., Ltd.
China Jianyin Investment Ltd.
China Life Insurance Co. Ltd.
China Longyuan Power Group Corp. Ltd.
China Meheco Group Co., Ltd.
China Merchants Energy Shipping Co., Ltd.
China Merchants Port Group Co., Ltd.
China Merchants Securities Co., Ltd.
China Merchants Shekou Industrial Zone Holdings Co., Ltd.
China Metallurgical Group Corp.
China Minmetals Group Co., Ltd.
China National Chemical Corp., Ltd.
China National Chemical Engineering Co., Ltd.
China National Nuclear Power Co., Ltd.
China National Petroleum Corp.
China Nonferrous Mining Corp. Ltd.
China North Industries Corp.
China North Industries Group Corp. Ltd.
China Orient Asset Management Co. Ltd.
China Petrochemical Corp.
China Petroleum & Chemical Corp.
China Railway Construction Corp. Ltd.
China Railway Group Ltd.
China Railway Special Cargo Logistics Co., Ltd.
China Reinsurance (Group) Corp.
China Resources Microelectronics Ltd.
China Resources Mixc Lifestyle Services Ltd.
China Resources Sanjiu Medical & Pharmaceutical Co., Ltd.
China Shenhua Energy Co., Ltd.
China Shenhua Overseas Capital Co., Ltd.
China Southern Airlines Co. Ltd.
China Southern Power Grid Co., Ltd.
China Southern Power Grid Energy Efficiency & Clean Energy
China Spacesat Co., Ltd.
China State Construction Engineering Corp. Ltd.
China State Shipbuilding Corp. Ltd.
China Telecom Corp. Ltd.
China Three Gorges Renewables (Group) Co., Ltd.
China Tourism Group Duty Free Corp. Ltd.
China Tungsten & Hightech Materials Co., Ltd.
China West Construction Co., Ltd.
China Yangtze Power Co., Ltd.
Citic Pacific Special Steel Group Co., Ltd.
DAE Funding LLC
DAE Sukuk (DIFC) Ltd.
DLG Exhibitions & Events Corp. Ltd.
Daqin Railway Co., Ltd.
Dianjian Haixing Ltd.
Dongfang Electric Corp. Ltd.
Dongfeng Motor Group Co., Ltd.
Dongxing Securities Co., Ltd.
Double Rosy Ltd.
Dubai Aerospace Enterprise (DAE) Ltd.
Dubai Electricity & Water Authority
Dubai Financial Market PJSC
Eastern & Southern African Trade & Development Bank
Eastern Communications Co., Ltd.
Elm Co. (Saudi Arabia)
Emirates Central Cooling Systems Corp.
Emirates NBD Bank PJSC
Emirates National Oil Co. Ltd.
Emirates SembCorp Water & Power Co. PJSC
Emirates Telecommunications Group Co. PJSC
Emsteel Building Materials PJSC
Etihad Airways PJSC
Faw Jiefang Group Co., Ltd.
First Tractor Co., Ltd.
Glarun Technology Co., Ltd.
Grandjoy Holdings Group Co., Ltd.
Guangdong Zhongnan Iron & Steel Co., Ltd.
Guangxi Guiguan Electric Power Co., Ltd.
Haohua Chemical Science & Technology Corp. Ltd.
Hebei Sinopack Electronic Technology Co., Ltd.

Heilongjiang Agriculture Co., Ltd.
 Heliopolis Housing
 Huadian Power International Corp. Ltd.
 Huadianfu New Energy Co., Ltd.
 Huaneng Lancang River Hydropower Inc.
 Huarong Real Estate Co., Ltd.
 Hubei Jiuzhiyang Infrared System Co., Ltd.
 Inner Mongolia Dian Tou Energy Corp. Ltd.
 Inner Mongolia Mengdian Huaneng Thermal Power Corp. Ltd.
 International Bank of Azerbaijan OJSC
 JSC Bank for Investment & Development of Vietnam
 La Corporación Andina de Fomento SA
 MDGH GMTN (RSC) Ltd.
 Maanshan Iron & Steel Co., Ltd.
 Mamoura Diversified Global Holding PJSC
 Metallurgical Corp. of China Ltd.
 Minmetals Development Co. Ltd.
 Misr Fertilizers Production Co. MOPCO
 New Development Bank
 North Electro-Optic Co., Ltd.
 Offshore Oil Engineering Co., Ltd.
 Oztel Holdings SPC Ltd.
 PICC Property & Casualty Co., Ltd.
 Pangang Group Vanadium Titanium & Resources Co., Ltd.
 People.cn Co., Ltd.
 PetroChina Co., Ltd.
 Petrovietnam Gas JSC
 Postal Savings Bank of China Co., Ltd.
 Power Construction Corp. of China
 Power Construction Corporation of China, Ltd.
 Ruwais Power Co. PJSC
 SABIC Agri-Nutrients Co.
 SAIC Motor Corp. Ltd.
 SDIC Power Holdings Co., Ltd.
 SINOPEC Engineering (Group) Co., Ltd.
 SPIC Industry-Finance Holdings Co., Ltd.
 Salik Co. PJSC
 Saudi Arabian Mining Co.
 Saudi Arabian Oil Co.
 Saudi Aramco Base Oil Co.
 Saudi Basic Industries Corp.
 Saudi Electricity Co.
 Saudi Ground Services Co.
 Saudi Real Estate Co.
 Saudi Tadawul Group Holding Co.
 Saudi Telecom Co.
 Shanghai Bailian Group Co. Ltd. /Old/
 Shanghai Bailian Group Co., Ltd.
 Shanghai Chinafortune Co., Ltd.
 Shanghai Datun Energy Resources Co., Ltd.
 Shanghai Electric Group Co., Ltd.
 Shanghai Environment Group Co., Ltd.
 Shanghai Huayi Group Corp. Ltd.
 Shanghai Jinqiao Export Processing Zone Development Co., Ltd.
 Shanghai Lingang Holdings Corp., Ltd.
 Shanghai Mechanical & Electrical Industry Co., Ltd.
 Shanxi Taigang Stainless Steel Co., Ltd.
 Shenergy Co., Ltd.
 Shennan Circuits Co., Ltd.
 Sinochem Corp.
 Sinochem Group Co., Ltd.
 Sinochem Holdings Corp. Ltd.
 Sinochem International Corp.
 Sinopec Capital Co., Ltd.
 Sinopec Oilfield Service Corp.
 Sinopec Shanghai Petrochemical Co., Ltd.
 Sinosteel Engineering & Technology Co., Ltd.
 Sinotrans Ltd.
 State Development & Investment Corp., Ltd.
 State Grid Corp. of China
 State Grid Information & Communication Co., Ltd.
 State Power Investment Corp., Ltd.
 Sweihan PV Power Co.

Telecom Egypt
 The Export-Import Bank of China
 The Islamic Development Bank
 The People's Insurance Co. (Group) of China Ltd.
 Tiandi Science & Technology Co., Ltd.
 Tianjin Capital Environmental Protection Group Co., Ltd.
 Tianjin Port Holdings Co., Ltd.
 Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry & Trade
 Vietnam National Petroleum Corp.
 XinhuaNet Co., Ltd.
 Yanbu National Petrochemical Co.
 e-Finance for Digital & Financial Investments SAE

Controversiële Wapens:

Dassault Aviation SA
 Israel Corp. Ltd.
 POONGSAN HOLDINGS Corp.
 SNT Holdings Co., Ltd.
 Aerojet Rocketdyne Holdings, Inc.
 Aerojet Rocketdyne, Inc.
 Aerospace Long-March International Trade Co., Ltd.
 Airbus Finance BV
 Airbus SE
 Alliant Techsystems, Inc.
 Amentum Services, Inc.
 Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.
 Arcon Partners Ltd.
 Armaco JSC
 Babcock International Group Plc
 BAE Systems (Finance) Ltd.
 BAE Systems Holdings, Inc.
 BAE Systems Plc
 Bharat Dynamics Ltd.
 BWX Technologies, Inc.
 BWX Technologies, Inc. /Old/
 China National Nuclear Corp /Old/
 China National Nuclear Corp.
 China North Industries Corp.
 China North Industries Group Corp. Ltd.
 China Shipbuilding Industry Co., Ltd.
 Compania Nationala ROMARM SA
 CSRA, Inc.
 DAIKIN INDUSTRIES Ltd.
 Defense Research & Development Organization
 Ducommun, Inc.
 Electromechanical Ordtech Ltd.
 Finmeccanica Finance SA
 Fluor Corp.
 Force Protection, Inc.
 General Dynamics Corp.
 General Dynamics Ordnance & Tactical Systems, Inc.
 Geofoto, Inc. doo
 Global Industrial & Defence Solutions
 Harris Corp.
 Holding Korporacija Krusik AD Valjevo
 Honeywell International, Inc.
 Huntington Ingalls Industries, Inc.
 ICL Group Ltd.
 Jacobs Engineering Group, Inc.
 Jacobs Solutions, Inc.
 KLX, Inc.
 L3 Technologies, Inc.
 L3Harris Technologies, Inc.
 Larsen & Toubro Ltd.
 Leidos Holdings, Inc.
 Leidos, Inc.
 Leonardo SpA
 Leonardo US Holding, Inc.
 LIG Nex1 Co., Ltd.
 Litton Industries, Inc.
 Lockheed Martin Corp.
 Makine ve Kimya Endüstrisi AS

Mindtree Ltd.
 Nityanand Udyog Pvt Ltd.
 Northrop Grumman Corp.
 Northrop Grumman Innovation Systems, Inc.
 Northrop Grumman Systems Corp.
 Poongsan Corp.
 Raytheon Co.
 Rheinmetall AG
 Rockwell Collins, Inc.
 RTX Corp.
 Safran SA
 SNT DYNAMICS Co., Ltd.
 Tasko Corp.
 Tata Sons Pvt Ltd.
 Textron Financial Corp.
 Textron, Inc.
 Thales SA
 The Boeing Co.
 The Day & Zimmermann Group, Inc.
 United Technologies Corp.
 Walchandnagar Industries Ltd.
 Yugoimport-SDPR
 Zodiac Aerospace SA
 China North Industries Corp.
 Military-Industrial Co. CJSC
 Rostec Corp.

Volksgezondheid en dierenwelzijn

Tabak

22nd Century Group, Inc.
 Al-Eqbal Co. for Investment Plc
 Altria Group, Inc.
 B.A.T. Capital Corp.
 B.A.T. International Finance Plc
 B.A.T. Netherlands Finance BV
 BADECO ADRIA dd
 British American Tobacco Bangladesh Co.
 British American Tobacco Holdings (The Netherlands) BV
 British American Tobacco Kenya Plc
 British American Tobacco Malaysia Bhd.
 British American Tobacco plc
 British American Tobacco Uganda Ltd.
 British American Tobacco Zambia Plc
 British American Tobacco Zimbabwe Ltd.
 Bulgartabac Holding AD
 BYD Co., Ltd.
 BYD Electronic (International) Co., Ltd.
 Ceylon Tobacco Co. Plc
 China Boton Group Co., Ltd.
 China National Tobacco Corp.
 Coka Duvanska Industrija AD
 Duvanska Industrija AD Bujanovac
 Eastern Co. (Egypt)
 EM-Tech. Co., Ltd.
 G-SHANK Enterprise Co., Ltd.
 Godfrey Phillips India Ltd.
 Golden Tobacco Ltd.
 Hoang Long Group
 Imperial Brands Finance Netherlands BV
 Imperial Brands Finance Plc
 Imperial Brands Plc
 ITC Ltd.
 Japan Tobacco, Inc.
 Jerusalem Cigarette Co. Ltd.
 JT International Financial Services BV
 Karelia Tobacco Co., Inc.
 Khyber Tobacco Co. Ltd.
 KT&G Corp.
 Lorillard LLC
 LT Group, Inc.
 Ngan Son JSC
 Nikotiana BT Holding AD
 NTC Industries Ltd.
 Old Holdco, Inc.
 Pakistan Tobacco Co. Ltd.
 Philip Morris (Pakistan) Ltd.
 Philip Morris CR as
 Philip Morris International, Inc.
 Philip Morris Operations AD
 PT Bentoel International Investama Tbk
 PT Gudang Garam Tbk
 PT Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk
 PT Indonesian Tobacco Tbk
 PT Wismilak Inti Makmur Tbk
 Pyxus International, Inc.
 Reinet Investments SCA
 Reynolds American, Inc.
 Scandinavian Tobacco Group A/S
 Shanghai Industrial Holdings Ltd.
 Shenzhen Yinghe Technology Co., Ltd.
 Sila Holding AD
 Sinnar Bidi Udyog Ltd.
 SITAB
 Slantse Stara Zagora Tabac AD
 Souza Cruz Ltda.
 Standard Diversified, Inc.
 STG Global Finance BV
 Sunwoda Electronic Co., Ltd.
 Swedish Match AB
 Tanzania Cigarette Co. Ltd.
 Tian Chang Group Holdings Ltd.
 Turning Point Brands, Inc.
 Tutunski Kombinat AD Prilep
 Union Investment Corp.
 Union Tobacco & Cigarette Industries Co.
 Universal Corp.
 Vector Group Ltd.
 VPR Brands LP
 VST Industries Ltd.
 West Indian Tobacco Co. Ltd.
 AMVIG Holdings Ltd.
 Anhui Genuine New Materials Co. Ltd.
 Bright Packaging Industry Bhd.
 Cat Loi JSC
 Guangdong New Grand Long Packing Co., Ltd.
 Huabao Flavours & Fragrances Co., Ltd.
 Huaxi Holdings Co. Ltd.
 Ispire Technology, Inc.
 Jia Yao Holdings Ltd.
 Litu Holdings Ltd.
 Miquel y Costas & Miquel, SA
 Mudanjiang Hengfeng Paper Co., Ltd.
 Pazardzhik BTM AD
 Renheng Enterprise Holdings Ltd.
 RLX Technology, Inc.
 Shaanxi Jinye Science Technology & Education Group Co., Ltd.
 Shenzhen Jinjia Group Co., Ltd.
 Shiner International, Inc.
 Smoore International Holdings Ltd.
 Tien Wah Press Holdings Bhd.
 Yuri Gagarin Plc
 AMCON Distributing Co.
 Carreras Ltd.
 China Tobacco International (HK) Co., Ltd.
 Globrands Group Ltd.
 Jordanian Duty Free Shops

Pornografie

tmc Content Group AG
 AUX International Holdings Ltd.
 Caesars Entertainment Operating Co., Inc.
 Caesars Entertainment, Inc.

Caesars Entertainment, Inc. /Old/
Caesars Growth Properties Holdings LLC
Caesars Holdings, Inc.
Caesars Resort Collection LLC
Colt Merger Sub, Inc.
CRC Escrow Issuer LLC
Eldorado Resorts LLC
Eldorado Resorts, Inc.
Great Canadian Gaming Corp.
Live Nation Entertainment, Inc.
MGM Growth Properties LLC
MGM Resorts International
PLBY Group, Inc.
RCI Hospitality Holdings, Inc.
Scores Holding Co., Inc.
Sun International Ltd.
Tropicana Entertainment Inc.
VICI Note Co., Inc.
VICI Properties 1 LLC
VICI Properties 2 LP
VICI Properties LP
VICI Properties, Inc.
Y's table corp.

Gokken

((I.Z.) Queenco Ltd.
888 Acquisitions Ltd.
888 Holdings Plc
Accel Entertainment, Inc.
Accor SA
Acroud AB
ADATA Technology Co., Ltd.
Advani Hotels & Resorts (India) Ltd.
Affinity Gaming LLC
African Sun Ltd.
Alliance Global Group, Inc.
Allwyn AG
Allwyn Entertainment Financing (UK) Plc
Allwyn International as
ANEK Lines SA
Angler Gaming PLC
Aquis Entertainment Ltd.
ARKO Corp.
Atari SA
Attica Holdings SA
Automatic Systems Ltd.
Axel Springer SE
B90 Holdings Plc
Bally's Corp.
Belle Corp.
Berjaya Assets Bhd.
Berjaya Corp. Bhd.
Berjaya Land Bhd.
Best of the Best Plc
bet-at-home.com AG
Betsson AB
BIT Mining Ltd.
Blackstone Real Estate Income Trust, Inc.
Bloomberry Resorts Corp.
Bowlero Corp.
Boyd Gaming Corp.
BP Capital Markets America, Inc.
BP Capital Markets BV
BP Capital Markets PLC
BP Plc
Brookfield Business Partners LP
Brookfield Capital Finance LLC
Brookfield Corp.
Brookfield Finance I (UK) Plc
Brookfield Finance II, Inc.
Brookfield Finance LLC
Brookfield Finance, Inc.

Brookfield Property Finance ULC
Brookfield Property Partners LP
Brookfield Property REIT, Inc.
Brookfield WEC Holdings, Inc.
Butler National Corp.
BW Gas & Convenience Holdings LLC
Caesars Entertainment Operating Co., Inc.
Caesars Entertainment, Inc.
Caesars Entertainment, Inc. /Old/
Caesars Growth Properties Holdings LLC
Caesars Holdings, Inc.
Caesars Resort Collection LLC
Cairo Communication SpA
Caixa Econômica Federal
Canterbury Park Holding Corp.
Carnival Corp.
Carnival Holdings (Bermuda) Ltd.
Carnival Plc
CCM Merger, Inc.
CDI Escrow Issuer, Inc.
CDK Global, Inc.
Centric Holdings SA
Century Casinos, Inc.
Century Entertainment International Holdings Ltd.
Champion Path Holdings Ltd.
Cherry AB
Churchill Downs, Inc.
Cirsia Enterprises SL
Cirsia Finance International SARL
Cirsia Funding Luxembourg SA
CIRSA Gaming Corp. SA
CK Asset Holdings Ltd.
CK Property Finance (MTN) Ltd.
Club Hípico de Santiago SA
Color Group AS
Colt Merger Sub, Inc.
Compania Electro Metalurgica SA
CRC Escrow Issuer LLC
Credit Saison Co., Ltd.
Cristalerías de Chile SA
Crown Resorts Ltd.
CTBC Financial Holding Co., Ltd.
CyberAgent, Inc.
Danone SA
DBCCRE 2014-ARCP Mortgage Trust
Delta Corp. Ltd. (India)
Detroit Entertainment LLC
DFDS A/S
DigiPlus Interactive Corp.
Donaco International Ltd.
Downstream Development Authority (Oklahoma)
DraftKings Holdings, Inc.
DraftKings, Inc.
Dynam Japan Holdings Co., Ltd.
EBET, Inc.
EG Global Finance Plc
EG Group Ltd.
Ei Group Ltd.
Eldorado Resorts LLC
Eldorado Resorts, Inc.
Elys BMG Group, Inc.
Emperor Entertainment Hotel Ltd.
Emperor International Holdings Ltd.
Empire Resorts, Inc.
Endeavour Group Ltd. (Australia)
Enjoy SA
Enlabs AB
Entain Plc
Esports Entertainment Group, Inc.
Estoril Sol SGPS SA
EUGENE Corp.
Eumundi Group Ltd.
Evergreen Gaming Corp.

Evolution AB
 Fable Media Group AB
 Far East Consortium International Ltd.
 Fertitta Entertainment LLC
 Fertitta Entertainment, Inc.
 FL Entertainment NV
 Flutter Entertainment Plc
 Forest City Realty Trust, Inc.
 Fortuna Entertainment Group NV
 Four Seasons Holdings, Inc.
 Four Seasons Hotels Ltd.
 Fubon Financial Holding Co., Ltd.
 fuboTV, Inc.
 Full House Resorts, Inc.
 Galaxy Entertainment Group Ltd.
 Gamehost, Inc.
 Gamenet SpA
 Gamesys Group Ltd.
 Gaming & Leisure Properties, Inc.
 Gamma Civic Ltd.
 GAN Ltd.
 Gateway Casinos & Entertainment Ltd.
 GENM Capital Labuan Ltd.
 Genting Bhd.
 Genting Hong Kong Ltd.
 Genting Malaysia Bhd.
 Genting New York LLC
 Genting Singapore Ltd.
 GGP, Inc.
 Global Gaming 555 AB
 GLP Capital LP
 GLP Financing II, Inc.
 GOHL Capital Ltd.
 Golden Entertainment, Inc.
 Golden Nugget Online Gaming, Inc.
 Golden Nugget, Inc.
 Grand Korea Leisure Co., Ltd.
 Great Canadian Gaming Corp.
 Greek Organisation of Football Prognostics SA
 Greene King Finance Plc
 Greene King Ltd.
 Greene King Retailing Ltd.
 Groupe Partouche SA
 Grupo Televisa SAB
 Guoco Group Ltd.
 HANJIN KAL Corp.
 Heavitree Brewery Plc
 Hibernia Real Estate Group Ltd.
 Hilton Worldwide Finance LLC
 Hilton Worldwide Holdings, Inc.
 Holdings Acquisition Co. LP
 Home Partners of America 2022-1 Trust
 Hosken Consolidated Investments Ltd.
 Hotel Properties Ltd.
 Hotel Property Investments Ltd.
 HSP Gaming LP
 Hyatt Hotels Corp.
 Icahn Enterprises Finance Corp.
 Icahn Enterprises LP
 IHG Finance LLC
 ILG LLC
 Imperial Pacific International Holdings Ltd.
 InterContinental Hotels Group Plc
 InterGroup Corp.
 International Game Technology
 International Game Technology PLC
 International Speedway Corp.
 Intralot Capital Luxembourg SA
 INTRALOT SA
 Jacobs Entertainment, Inc.
 JD Wetherspoon Plc
 Kai Chieh International Investment Ltd.
 Kangwon Land, Inc.
 Keck Seng Investments (Hong Kong) Ltd.
 Keihanshin Building Co., Ltd.
 Kinbasha Gaming International, Inc.
 Kindred Group Plc
 Kingston Financial Group Ltd.
 La Française des Jeux SA
 Ladbrokes Coral Group Ltd.
 Lago Resort & Casino LLC
 Las Vegas Sands Corp.
 Lasseters International Holdings Ltd.
 LeoVegas AB
 LET Group Holdings Ltd.
 LHMC Finco 2 SARL
 Lotte Corp.
 Lotte Tour Development Co., Ltd.
 Lottomatica Group SpA
 Lottomatica SpA
 Lottomatica SpA (Rome)
 Lottotech Ltd.
 LS Invest AG
 Macau Legend Development Ltd.
 Macrolink Culturaltainment Development Co., Ltd.
 Magnum Bhd.
 Manila Jockey Club, Inc.
 Marriott International, Inc.
 Marriott Ownership Resorts, Inc.
 Marriott Vacations Worldwide Corp.
 Marston's Plc
 Maverick Casinos LLC
 Melco International Development Ltd.
 Melco Resorts & Entertainment (Philippines) Corp.
 Melco Resorts & Entertainment Ltd.
 Melco Resorts Finance Ltd.
 Meliá Hotels International SA
 MGM China Holdings Ltd.
 MGM Growth Properties LLC
 MGM Resorts International
 Midwest Gaming Borrower LLC
 Minoan Lines SA
 Minor International Public Co., Ltd.
 Mississagi Power Trust
 Mitchells & Butlers Finance Plc
 Mitchells & Butlers Plc
 Mitsui Fudosan Co., Ltd.
 Mitsui Home Co., Ltd.
 MIXI, Inc.
 Mohegan Gaming & Entertainment
 Monarch Casino & Resort, Inc.
 Monte-Carlo Société des Bains de Mer SA
 Montreign Operating Co. LLC
 Moto Finance Plc
 Moto Holdings Ltd
 Mulpha International Bhd.
 NagaCorp Ltd.
 Nazara Technologies Ltd.
 NCL Corp. Ltd.
 Net Holding AS
 New Silkroad Culturaltainment Ltd.
 News Corp.
 NH Hotel Group SA
 NHN Corp.
 Niraku GC Holdings, Inc.
 NoHo Partners Oyj
 Nordrhein-Westfalen Bank
 Norwegian Cruise Line Holdings Ltd.
 Novomatic AG
 NRW.BANK
 Nuro Holding AS
 Odyssey Europe Holdco SARL
 Ollamani SAB
 Olympia Industries Bhd.
 Olympic Entertainment Group AS
 P&O Princess Cruises Plc

Panther Ventures Ltd.
 Panther Ventures Ltd. (Virgin Islands)
 Paradise Co., Ltd.
 PCI Gaming Authority
 Peninsula Pacific Entertainment LLC
 PENN Entertainment, Inc.
 pferdewetten.de AG
 Philippine Racing Club, Inc.
 PhilWeb Corp.
 Phumelela Gaming & Leisure Ltd.
 Pinnacle Entertainment, Inc.
 Pinnacle Entertainment, Inc. /Old/
 Piraeus Financial Holdings SA
 Piraeus Group Finance Plc
 Playa Hotels & Resorts NV
 Playtech Plc
 PLBY Group, Inc.
 PointsBet Holdings Ltd.
 Preferred Apartment Communities, Inc.
 Premier Entertainment Sub LLC
 Premium Leisure Corp.
 Quiñenco SA
 Radiant Access Ltd.
 Radisson Hospitality AB
 Rakuten Group, Inc.
 Rank Group Plc
 RCI Hospitality Holdings, Inc.
 RCS MediaGroup SpA
 Realty Income Corp.
 Red Lion Hotels Corp.
 Red Rock Resorts, Inc.
 Redcape Hotel Group Management Ltd.
 Reef Casino Trust
 Resorts World Las Vegas LLC
 Rich Goldman Holdings Ltd.
 Rivers Pittsburgh Borrower LP
 Robinsons Land Corp.
 Roggio SA
 ROUND ONE Corp.
 Royal Caribbean Cruises Ltd. /Subsidiaries (2)/
 Royal Caribbean Group
 Royal International Corp.
 Rush Street Interactive, Inc.
 Sagen MI Canada, Inc.
 Sands China Ltd.
 Scientific Games Holdings LP
 Score Media & Gaming, Inc.
 Scout Gaming Group AB
 Service Properties Trust
 Shin Hwa World Ltd.
 Silver Heritage Group Ltd.
 Sisal SpA
 SJM Holdings Ltd.
 SK Networks Co., Ltd.
 SKYCITY Entertainment Group Ltd.
 SNAITECH SpA
 Sociedad Estatal de Participaciones Industriales SA
 Sociedad Hipodromo Chile SA
 Société Fermière du Casino Municipal de Cannes SA
 Société Française de Casinos SA
 SoftBank Corp.
 Southern Sun Ltd.
 Sportech Plc
 Sports Toto Bhd.
 Starwood Hotels & Resorts Worldwide LLC
 Station Casinos LLC
 Station Casinos, Inc.
 Stena AB
 Sterling Group Ventures, Inc.
 Stonegate Pub Co. Ltd.
 Stonegate Pub Company Financing 2019 Plc
 Stonegate Pub Company Financing Plc
 STS Holding SA
 Studio City Co. Ltd.
 Studio City Finance Ltd.
 SugarHouse HSP Gaming Prop. Mezz LP
 Summit Ascent Holdings Ltd.
 Sun International Ltd.
 Sunborn (Gibraltar) Ltd.
 Super Group (SGHC) Ltd.
 Supreme Ventures Ltd.
 Tabcorp Holdings Ltd.
 Tabcorp Maxgaming Holdings Ltd.
 Tallink Grupp AS
 Terme Catež dd
 The Lottery Corp. Ltd.
 The Rivers Casino
 The Royal Automobile Club Ltd.
 The Star Entertainment Group Ltd.
 The Stars Group, Inc.
 The Unique Pub Finance Co. Plc
 Thunderbird Resorts, Inc.
 Tivoli A/S
 Tokmanni Group Oyj
 Tokyo Dome Corp.
 Tokyo Rakutenchi Co., Ltd.
 Tokyotokeiba Co., Ltd.
 Tourist Co. of Nigeria Plc
 Transmetro Corp. Ltd.
 TravelCenters of America, Inc.
 Travellers International Hotel Group, Inc.
 Tropicana Entertainment Inc.
 Tsogo Sun Ltd.
 TUI AG
 TUI Cruises GmbH
 Twin River Management Group, Inc.
 Universal Entertainment Corp.
 Valparaiso Sporting Club SA
 VEREIT Inc
 VICI Note Co., Inc.
 VICI Properties 1 LLC
 VICI Properties 2 LP
 VICI Properties LP
 VICI Properties, Inc.
 Viking Line Abp
 Viña Santa Rita SA
 Waterfront Philippines, Inc.
 Webis Holdings Plc
 Wee-Cig International Corp.
 William Hill Ltd.
 Wynn Las Vegas LLC
 Wynn Macau Ltd.
 Wynn Resorts Finance LLC
 Wynn Resorts Ltd.
 Yomiuri Land Co., Ltd.
 Ainsworth Game Technology Ltd.
 Aristocrat Leisure Ltd.
 Astro Corp.
 China Ecotourism Group Ltd.
 Fujishoji Co., Ltd.
 Galaxy Gaming, Inc.
 Jackpot Digital, Inc.
 Nexteq Plc
 PlayAGS, Inc.
 REXLot Holdings Ltd.
 RGB International Bhd.
 Sankyo Co., Ltd.
 Tsuburaya Fields Holdings, Inc.
 Angel Holdings Godo Kaisha
 Aspire Global plc
 Axell Corp.
 Betmakers Technology Group Ltd.
 Better Collective A/S
 Blick Global Group AB
 Boldt SA
 Catena Media plc

Daikoku Denki Co., Ltd.
 DFNN, Inc.
 eQube Gaming Ltd.
 Everi Holdings, Inc.
 Evolution Services Sweden AB
 Gambling.com Group Ltd.
 Gambling.com Group Ltd. /Old/
 Gamecard-Joyco Holdings, Inc.
 Gaming Innovation Group Plc
 Gaming Innovation Group, Inc.
 Gaming Realms Plc
 Hongbo Co. Ltd.
 Inspired Entertainment, Inc.
 Japan Cash Machine Co., Ltd.
 Jumbo Interactive Ltd.
 Kambi Group Plc
 Light & Wonder International, Inc.
 Light & Wonder, Inc.
 Lotto24 AG
 NeoGames SA
 Pacific Online Systems Corp.
 Paradise Entertainment Ltd.
 Playsafe Holding AS
 Pollard Banknote Ltd.
 Raketech Group Holding Plc
 Sportradar AG
 Sportradar Group AG
 Table Trac, Inc.
 ZEAL Network SE

Significante invloed klimaatverandering:

Teerzandwinning

Athabasca Oil Corp.
 Canadian Natural Resources Ltd.
 Canadian Oil Sands Ltd.
 Cenovus Energy, Inc.
 Connacher Oil & Gas Ltd.
 Greenfire Resources Ltd.
 Harvest Operations Corp.
 Husky Energy, Inc.
 MEG Energy Corp.
 Painted Pony Energy Ltd.
 Petro-Canada
 Strata Power Corp.
 Suncor Energy, Inc.
 Sunshine Oilsands Ltd.

Schalie_energie

Advantage Energy Ltd.
 Alberta Energy Co. Ltd.
 Ameredev II LLC
 Amplify Energy Corp.
 Anadarko Petroleum Corp.
 Antero Resources Corp.
 APA Corp.
 Apache Corp.
 Apache Finance Canada LLC
 ARC Resources Ltd.
 Ascent Resources LLC
 Ascent Resources Utica Holdings LLC
 Australis Oil & Gas Ltd.
 Battalion Oil Corp.
 Bighorn Permian Resources LLC
 Birchcliff Energy Ltd.
 Black Stone Minerals LP
 Bonanza Creek Energy, Inc.
 Bonavista Energy Corp.
 Bonterra Energy Corp.
 Bruin E&P Partners LLC
 Burlington Resources Finance Co.
 Callon Petroleum Co.

Canvas Energy, Inc.
 Carrizo Oil & Gas, Inc.
 Chesapeake Energy Corp.
 Chesapeake Granite Wash Trust
 Chinook Energy, Inc.
 Chord Energy Corp.
 Cimarex Energy Co.
 Cimarex Resolute LLC
 Civitas Resources, Inc.
 CNX Resources Corp.
 Colgate Energy Partners III LLC
 Compania General de Combustibles SA
 Comstock Escrow Corp.
 Comstock Resources, Inc.
 Concho Resources, Inc.
 Conoco Funding Co.
 Conoco, Inc.
 ConocoPhillips
 ConocoPhillips Canada Funding Co. II
 ConocoPhillips Co.
 Contango Oil & Gas Co.
 Continental Resources, Inc.
 Coterra Energy, Inc.
 Covey Park Energy LLC
 Crescent Energy Co.
 Crescent Energy Finance LLC
 Crescent Point Energy Corp.
 Crew Energy, Inc.
 CrownRock LP
 Devon Energy Corp.
 Devon Financing Corp. ULC
 Diamondback Energy, Inc.
 Diversified Energy Co. Plc
 Earthstone Energy Holdings LLC
 Earthstone Energy, Inc.
 Endeavor Energy Resources LP
 Energen Corp.
 Enerplus Corp.
 EOG Resources, Inc.
 Epsilon Energy Ltd.
 EQT Corp.
 EXCO Resources, Inc.
 Extraction Oil & Gas Holdings LLC
 Extraction Oil & Gas, Inc.
 Falcon Minerals Corp.
 Gear Energy Ltd.
 Granite Ridge Resources, Inc.
 Gulf Keystone Petroleum Ltd.
 Gulfport Energy Corp.
 Hess Corp.
 HighPeak Energy, Inc.
 HighPoint Resources Corp.
 Indigo Natural Resources LLC
 InPlay Oil Corp.
 Jagged Peak Energy LLC
 Jagged Peak Energy, Inc.
 Kelt Exploration Ltd.
 Kimbell Royalty Partners LP
 Kolibri Global Energy, Inc.
 Laredo Petroleum, Inc. /Old/
 Legacy Reserves LP
 Linn Energy LLC
 Linn Energy, Inc.
 Lonestar Resources US, Inc.
 Magnolia Oil & Gas Corp.
 Magnolia Oil & Gas Operating LLC
 Marathon Oil Corp.
 Matador Resources Co.
 Maverick Natural Resources LLC
 Mesquite Energy, Inc.
 MNRL Sub, Inc.
 Montage Resources Corp.
 National Fuel Gas Co.

Northern Oil & Gas, Inc.
 NuVista Energy Ltd.
 Oasis Petroleum, Inc.
 Occidental Petroleum Corp.
 Ovintiv Canada ULC
 Ovintiv Exploration, Inc.
 Ovintiv, Inc.
 PanCanadian Petroleum Ltd.
 Parsley Energy LLC
 Parsley Energy, Inc.
 Permian Resources Corp.
 Permian Resources Holdings LLC
 Permian Resources Operating LLC
 Permianville Royalty Trust
 PETRONAS Energy Canada Ltd.
 Peyto Exploration & Development Corp.
 PHX Minerals, Inc.
 Pioneer Natural Resources Co.
 Pipestone Energy Corp.
 PrimeEnergy Resources Corp.
 QEP Resources, Inc.
 Range Resources - Louisiana, Inc.
 Range Resources Corp.
 Revenir Energy, Inc.
 Riley Exploration Permian, Inc.
 Ring Energy, Inc.
 Roan Resources, Inc.
 RSP Permian, Inc.
 Sable Permian Resources LLC
 SandRidge Energy, Inc.
 Seven Generations Energy Ltd.
 Silver Run Acquisition Corp.
 SilverBow Resources, Inc.
 Sitio Royalties Corp.
 SM Energy Co.
 Southwestern Energy Co.
 SPR Finance Corp.
 STR Sub, Inc.
 Strathcona Resources Ltd.
 Strathcona Resources Ltd. (Old)
 Sundance Energy, Inc.
 Surge Energy, Inc.
 Tamarack Valley Energy Ltd.
 Tecpetrol SA
 Teine Energy Ltd.
 Tellurian, Inc.
 Titan Energy LLC
 Tosco Corp.
 Tourmaline Oil Corp.
 Unbridled Resources LLC (Colorado)
 Unit Corp.
 Vesta Energy Corp.
 Vine Energy Holdings LLC
 Vine Energy, Inc.
 Vine Oil & Gas LP
 Vintage Energy Ltd.
 Viper Energy, Inc.
 Vista Energy SAB de CV
 Vital Energy, Inc.
 White Star Petroleum LLC
 Whiting Petroleum Corp.
 WildHorse Resource Development Corp.
 WPX Energy, Inc.
 XTO Energy, Inc.

Thermische Kolen Mijnbouw:

Agritrade Resources Ltd.
 Alliance Holdings GP LP
 Alliance Resource Operating Partners LP
 Alliance Resource Partners LP
 Arch Resources, Inc.
 Banpu Public Co. Ltd.

Beijing Haohua Energy Resource Co., Ltd.
 Bisichi Plc
 China Coal Energy Co., Ltd.
 China Coal Xinji Energy Co., Ltd.
 China Qinfu Group Ltd.
 China Shenhua Energy Co., Ltd.
 China Shenhua Overseas Capital Co., Ltd.
 Cloud Peak Energy Resources LLC
 Cloud Peak Energy, Inc.
 Coal Energy SA
 Coal India Ltd.
 CONSOL Energy, Inc.
 DMCI Holdings, Inc.
 Drummond Company, Inc.
 Energy Earth Public Co., Ltd.
 Eterna Capital Pte Ltd.
 Exxaro Resources Ltd.
 Foresight Energy LP
 Gansu Energy Chemical Co., Ltd.
 Geo Energy Resources Ltd.
 Golden Energy & Resources Ltd.
 Guanghui Energy Co., Ltd.
 Guizhou Panjiang Refined Coal Co., Ltd.
 Gujarat Mineral Development Corp. Ltd.
 Hallador Energy Co.
 Henan Dayou Energy Co., Ltd.
 Huadian Energy Co., Ltd.
 Ichor Coal NV
 Ikwezi Mining Ltd.
 Indika Energy Capital III Pte Ltd.
 Indika Energy Capital IV Pte Ltd.
 Indo Energy Finance II BV
 Inner Mongolia Dian Tou Energy Corp. Ltd.
 Inner Mongolia Yitai Coal Co., Ltd.
 Jinneng Holding Shanxi Coal Industry Co., Ltd.
 Jinneng Holdings Coal Industry Group Co., Ltd.
 Jizhong Energy Resources Co., Ltd.
 Kangaroo Resources Pty Ltd.
 Kinetic Development Group Ltd.
 Lubelski Wegiel BOGDANKA SA
 NACCO Industries, Inc.
 Nan Nan Resources Enterprise Ltd.
 Navajo Transitional Energy Co. LLC
 New Hope Corp. Ltd.
 Park Elektrik Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret AS
 Peabody Energy Corp.
 Peabody Securities Finance Corp.
 PT ABM Investama Tbk
 PT Adaro Energy Indonesia Tbk
 PT Adaro Indonesia
 PT Atlas Resources Tbk
 PT Baramulti Suksessarana Tbk
 PT Bayan Resources Tbk
 PT Bukit Asam Tbk
 PT Bumi Resources Tbk
 PT Dian Swastatika Sentosa Tbk
 PT Eksploitasi Energi Indonesia Tbk
 PT Golden Eagle Energy Tbk
 PT Golden Energy Mines Tbk
 PT Harum Energy Tbk
 PT Indika Energy Tbk
 PT Indo Tambangraya Megah Tbk
 PT Mitrabara Adiperdana Tbk
 PT Petrindo Jaya Kreasi Tbk
 PT Resource Alam Indonesia Tbk
 PT RMK Energy Tbk
 PT Sinar Mas Group
 PT TBS Energi Utama Tbk
 PT Trada Alam Minera Tbk
 Salungano Group Ltd.
 Semirara Mining & Power Corp.
 Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
 Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co. Ltd.

Shanghai Datun Energy Resources Co., Ltd.
 Shanxi Lanhua Sci-Tech Venture Co., Ltd.
 Shanxi Lu'An Environmental Energy Development Co., Ltd.
 Sundiro Holding Co., Ltd.
 TerraCom Ltd.
 The Lanna Resources Public Co., Ltd.
 Thungela Resources Ltd.
 Universal Coal Plc
 Vinacomin - Ha Tu Coal JSC
 Vinacomin Cao Son Coal JSC
 Vinacomin Coc Sau Coal JSC
 Vinacomin Deo Nai Coal JSC
 Vinacomin Nui Beo Coal JSC
 Vinacomin-Mong Duong Coal JSC
 Westmoreland Coal Co.
 Whitehaven Coal Ltd.
 Yancoal Australia Ltd.
 Yancoal International Resources Development Co., Ltd.
 Yankuang Energy Group Co., Ltd.
 Zhengzhou Coal Industry & Electric Power Co., Ltd.

Thermische Kolen Energieopwekking

Aboitiz Equity Ventures, Inc.
 Aboitiz Power Corp.
 Adani Electricity Mumbai Ltd.
 Adani Power Ltd.
 AES Andes SA
 AEV International Pte Ltd.
 AGL Energy Ltd.
 Alabama Power Co.
 ALLETE, Inc.
 An Hui Wenergy Co., Ltd.
 Appalachian Power Co.
 Basin Electric Power Cooperative
 Beijing Jingneng Power Co., Ltd.
 Castle Peak Power Finance Co. Ltd.
 CESC Ltd.
 China Coal Xinji Energy Co., Ltd.
 China Datang Corp., Ltd.
 China Guodian Corp.
 China Power International Development Ltd.
 China Resources Power Holdings Co., Ltd.
 Chongqing Energy Investment Group Co., Ltd.
 CLP Holdings Ltd.
 CLP Power HK Finance Ltd.
 CLP Power Hong Kong Financing Ltd.
 Datang Huayin Electric Power Co., Ltd.
 Datang International Power Generation Co., Ltd.
 DTE Electric Co.
 DTEK Finance PLC
 DTEK Group BV
 DTEK Renewables Finance BV
 Electric Power Development Co., Ltd.
 Empresa Eléctrica Angamos SA
 Empresa Eléctrica Cochrane SpA
 Empresa Eléctrica Guacolda SA
 ENEA SA
 Energa Finance AB
 Energa SA
 Energy Harbor Corp.
 Engie Energia Chile SA
 EP Energy as
 Eskom Holdings SOC Ltd.
 Evergy Kansas Central, Inc.
 Evergy Kansas South, Inc.
 Evergy Metro, Inc.
 Evergy Missouri West, Inc.
 Evergy Missouri West, Inc.
 Evergy, Inc.
 GD Power Development Co., Ltd.
 Great Plains Energy, Inc.
 Guacolda Energia SpA

Guangdong Baolihua New Energy Stock Co., Ltd.
 Guangdong Electric Power Development Co., Ltd.
 Guangzhou Hengyun Enterprises Holding Ltd.
 Gujarat Industries Power Co. Ltd.
 Hanwha Energy USA Holdings Corp.
 Henan Yuneng Holding Co., Ltd.
 HK Electric Investments & HK Electric Investments Ltd.
 Hokkaido Electric Power Co., Inc.
 Hokuriku Electric Power Co.
 Hongkong Electric Finance Ltd.
 Huadian Energy Co., Ltd.
 Huadian Power International Corp. Ltd.
 Huaneng Power International, Inc.
 Indiana Michigan Power Co.
 Indianapolis Power & Light Co.
 Inner Mongolia Mengdian Huaneng Thermal Power Corp. Ltd.
 Jaiprakash Power Ventures Ltd.
 Jiangsu Guoxin Corp. Ltd.
 Jinneng Holding Shanxi Electric Power Co., Ltd.
 Jionto Energy Investment Co., Ltd. Hebei
 JSW Energy Ltd.
 JSW Hydro Energy Ltd.
 JSW Hydro Energy Ltd. /Old/
 Kentucky Utilities Co.
 Korea East-West Power Co., Ltd.
 Korea Midland Power Co., Ltd.
 Korea South-East Power Co., Ltd.
 Korea Southern Power Co., Ltd.
 Korea Western Power Co., Ltd.
 Majapahit Holding BV
 Malakoff Corp. Bhd.
 Manila Electric Co.
 Nava Ltd.
 Nebraska Public Power District
 NGD Holdings BV
 NLC India Ltd.
 Nova Scotia Power, Inc.
 Ntpc Ltd.
 Odas Elektrik Uretim Sanayi Ticaret AS
 OPG Power Ventures Plc
 PacifiCorp
 PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA
 PGE Polska Grupa Energetyczna SA
 PGE Sweden AB
 Pha Lai Thermal Power JSC
 PNM Resources, Inc.
 PT Paiton Energy
 PT Perusahaan Listrik Negara (Persero)
 Public Service Company of New Mexico
 Reliance Power Ltd.
 Samruk-Energy JSC
 SDIC Power Holdings Co., Ltd.
 Shaanxi Energy Investment Co., Ltd.
 Shanghai Electric Power Co., Ltd.
 Shanghai Electric Power Finance Ltd.
 SMC Global Power Holdings Corp.
 South Carolina Public Service Authority
 Southwestern Electric Power Co.
 SPIC 2016 US Dollar Bond Co. Ltd.
 SPIC 2018 USD Senior Perpetual Bond Co. Ltd.
 SPIC MTN Co. Ltd.
 State Power Investment Corp., Ltd.
 Stronghold Digital Mining, Inc.
 The Chugoku Electric Power Co., Inc.
 The Hongkong Electric Co., Ltd.
 The Hub Power Co. Ltd.
 Torrent Power Ltd.
 Tucson Electric Power Co.
 Wintime Energy Group Co., Ltd.
 ZE PAK SA
 Zhejiang Southeast Electric Power Co., Ltd.
 Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.
 Çan2 Termik AS.